

Promień galaktyki Venreluxów jest $2\pi\sqrt{\varphi^5}$ razy większy od Drogi Mlecznej, a jej grubość jest $51,06565\dots\div\pi\sqrt{\varphi^5}$ razy większa, co daje 2137-krotnie większą objętość

HrARmE

- **RApAnUi** – święto
- **nEkO** – nic, 0 – zero
- liczby:
 1. sAn
 2. ObA
 3. kA
 4. disAn
 5. didObA
 6. dikA
 7. AmOsAn
 8. AmObA
 9. AmokA
- liczby porządkowe zapisywane są od tyłu, wyjątek stanowią 3 6 i 9, które zapisuje się AkA, didAkA i AmAkA
- **kOnUsEum** – brud, brzydota
- **WEnRELUs** – Venrelux (gatunek)
- **WEnRELU** – Venrelux (kultura)
- **ZeRIKcOy** – Venrelux (gatunek; słowo rdzennie hrarmskie)
- **EmpERAcOry** – język emperatorski
- **EmpERAcOR** – Emperor
- **ERmina** – Ermina
- **UmaRLab** – stolica HrARmE

- język HrARmE nigdy nie stworzył własnego alfabetu, więc zaczerpnął go z języka imperium Embargo–Barsun (dzisiejszy Emperor). doprowadziło to również do małej zmiany dźwięków występujących w tym języku.
- w przeciwieństwie do emperatorskiego, w HrARmE przymiotniki odmieniają się przez rodzaje, a czasowniki nie
- HrARmE posiada 4 rodzaje gramatyczne: męski, żeński, nijaki(1) i nijaki(2)
 - a. rodzaj męski kończy się na dużą spółgłoskę
 - b. rodzaj żeński kończy się na małą samogłoskę
 - c. rodzaj nijaki(1) stosowany jest w przypadku rzeczy materialnych, kończy się na małą spółgłoskę

d. rodzaj nijaki(2) stosowany jest w przypadku abstrakcji, kończy się na dużą samogłoskę

bi.da.ra

- XXX

U'a

- lud U'a mieszka w wysokich górach, gdzie mocno wieje, a szum wiatru zagłuszałby dźwięki spółgłosek, dlatego też używa on jedynie samogłosek
- liczby: 0 – o, 1 – oi, 2 – au, 3 – er, 4 – ai, 5 – eə, 6 – æu, 7 – yo, 8 – rv, 9 – uə
- większe liczby tworzy się poprzez wypowiedzenie nazw wszystkich cyfr np. 69 – æuuə, 375 – eryoeə

amɥaɹebelno

- XXX

Nemowa/Tatermowa

- język ten co do zasady ma posiadać najdziwniejsze i najgłupiej brzmiące dźwięki, ponieważ powstał on jako przeciwieństwo języków venreluxiańskich. używający antyjęzyka są "ruchem oporu" przeciw ideałom Venreluxów
- spółgłoski to:
 - a. $\mathring{m}$, m – bezdźwięczne i dźwięczne zębowe m
 - b. $\mathring{n}!$ – miękkopodniebienne "n" z uderzeniem języka
 - c. q, g – gardłowe k i g (dźwięki dławienia się)
 - d. þ, ð – bezdźwięczne i dźwięczne angielskie th, dla Venreluxów jest są to dźwięki pomiędzy "s" a "f" oraz "z" a "w"
 - e. p – drżenie ustami, często małe dzieci tak robią
 - f. $\mathring{r}$, r – bezdźwięczne i dźwięczne angielskie "r"

- g. ʈ, ʣ – bezdźwięczne i dźwięczne “czymkolwiek to jest”. występuje w walijskim i językach rdzennych amerykańskich. dla Venreluxów są to dźwięki pomiędzy “s” a “l” oraz “z” a “l”
- h. ɸ, ɓ – implozyjne p i b (dźwięki czkania i beknięcia jednocześnie)
- i. ʈʃ ~ ʈʃʰ – krótkie cz, wymawiane z użyciem jedynie powietrza znajdującego się w ustach z zamkniętą krtanią (bez użycia powietrza z płuc, niejako uderzenie językiem)
- j. ɸ, ɓ – dźwięki “pierdzenia” językiem
- k. qʈ, gʣ – połączenie w.w. “q” i “g” z “ʈ” i “ʣ”
- l. ɸʈʃ – dźwięk parskania konia
- m. ʒ, ɟ – dźwięki pomiędzy miękkim “h” a “ś” oraz miękkim “y” a “ż”
- n. ɲ – chrupkanie, drżenie nosem
- pomimo tego, że mogłoby się wydawać, że dla języków większa ilość samogłosek (np. zaokrąglone e, francuskie eu; zaokrąglone y, japońskie u; niezaokrąglone o, angielskie a/u) sprawiały by większą trudność m.in. z tego powodu jak je zapisać, tak w antyjęzyku wystarczą 3, by “zaszkodzić” Venreulxom
- w tym języku samogłoski przednie są zaokrąglone, a tylne nie, czyli dokładnie odwrotnie niż to, co możemy zaobserwować w językach naturalnych
- samogłoski to:
 - a. y ~ ʏ – zaokrąglone i, niemieckie “ü”
 - b. ə – “szwa”, dla Venreluxów jest to dźwięk pomiędzy “e” a “a”
 - c. ʊ – chuj wie co to i jak się to wymawia, podobne do ʈ, ale niezaokrąglone
 - d. ɔ – niezaokrąglone angielskie o, dźwięk pomiędzy polskim “o” a “u”
 - dodatkowo wszystkie litery mogą być nosowe
 - ə, ʊ oraz ɔ mogą być wymawiane z drżeniem krtani
 - ɔ i ʊ mogą być jednocześnie nosowe i z drżeniem krtani
- w antyjęzyku szyk zdania jest odwrotny do tego w emperatorskim, czyli OSV/DPC (np. jabłko ja zjadłem)
 - a. dla porównania emperatorskie VSO/CPD (np. zjadłem Ja Jabłko)
- język ten nie jest zapisywany, jedyną jego formą jest forma ustna

ssumssæk

 šumšak, šumšakin

- ggej – gówno, kupa
- nju – puls, błysk
- ɛss – spójnik “i”
- avecsø – ichniejsza miara długości ≈ 0,997 m

- taka długość podyktowana jest “czcią” liczby 6 w ich kulturze, zatem Luzaki mają średnio 6a.
- **nonavecsø** – 1/36 (1/100 w sys. 6–kowym) avecsø, $\approx 2,769(4)$ cm
 - nonavecsø kwadratowe to $\approx 7,6698$ cm²
 - nonavecsø sześciennie to $\approx 21,24$ ml (1l to $\approx 47,080979$ na)
- **hergavecsø** – 36 (100 w sys. 6–kowym) avecsø, $\approx 35,892$ m
 - hergavecsø kwadratowe to $\approx 1'288,235664$ m²
 - hergavecsø sześciennie to $\approx 46'237,354452288$ m³
- **søføgo** – stopień; ichniejsza miara temperatury = °C×2,16; tj. 1000 (w systemie 6–kowym) søføgo = 100°C
 - søføgo jest również stosowane jako miara kąta; 216°sø = 360°st
- **ebluawc** – ichniejsza jednostka masy $\approx 64,13888$ kg
 - taka waga podyktowana jest “czcią” liczby 6 w ich kulturze, zatem Luzaki mają średnio 36 e (lub 1 he), czyli 2'310 kg
- **ngęc** – przecinek (szóstkowy)
- cyfry:
 - ngu, øss, zlizz, vwam, kikkø, erger
- nazwy liczb jednocyfrowych są takie same jak nazwy tych cyfr. nazwy liczb 2–cyfrowych tworzone są poprzez rozbitcie nazwy drugiej cyfry i włożenie nazwy pierwszej cyfry (szóstek) pomiędzy te części:
 - 0x: ngung, onguss, zlinguzz, vvangum, kingukkø, engur
 - 1x: ngossu, øssø, zloss, vwassøm, knjøssø, ergosser
 - 2x: ngizzu, ozliss, izliyyz, vwizzm, kizzkkø, errlizzer
 - 3x: ngamu, ovwass, vwazz, avwaym, kivwakkø, ewwar
 - 4x: ngikkø, økissø, zlikkø, vwikkom, kkøkikø, erikkør
 - 5x: ngergeru, orgess, zlergezz, vvergem, kergekkø, ererge
- w języku Szumszaku nazwy języków są takie same jak nazwy państw ich używających, gdyż są one w dopełniaczu (należące do kogoś), ale forma dopełniacza jest taka sama jak forma mianownika
- **vwa** – są (♀)
- **insjti** – tylko
- **avorzumati** – płęć
- **zze** – jest (♂♀○)
- **pres** – następny
- planeta Crim (często błędnie nazywana Krim) jest najbliższą planetą od Erminy z wytworzoną cywilizacją inteligentnych istot
- gdyby przyrównać geografie Crimu do Ziemi, to Szumszak byłby Rosją, a jego stolica leżała w środkowej Jakucji lub Kraju Krasnojarskim
- język ten jest niezwykły ze względu na obecność bezdźwięcznych samogłosek.

- kultura szumsszaku nakazuje, by najmłodsze potomstwo nie miało prawa do dziedziczenia (Venreluxom powody są nieznane, nie zostały im ujawnione)
 - jeśli rodzice posiadają tylko jedno dziecko to jest ono jednocześnie najmłodsze
 - najmłodsze dziecko: ๓_๓
- Luzaki mają: średnio 6 avescø (ichniejsza jednostka miary ~0,997m; co plasuje ich na 8 miejscu wzrostu gatunków KIV, zaraz po samicach Venreluxów z 7–ego miejsca); 6 palców (z tego powodu używają systemu 6–kowego); fioletową skórę, zawsze czarne włosy i od zielonego poprzez żółtozielony do żółtego koloru tęczywek.
 - samce i samice są bardzo podobne do ludzi, natomiast “trzecia płeć” to wąskie ramiona i klatka piersiowa jak u samic i wąska miednica jak u samców, twarz przypomina młodego lub zniewieściałego samca, aczkolwiek mają one mocniejsze kości (szczególnie żebra i obojczyki)
- dla Luzaków nagie ciało to tabu z tego powodu, że w trakcie dojrzewania zaczyna ono porastać guzami i kępami włosów
 - z tego powodu 90% z nich przynajmniej raz w życiu myślało o nieletnich w sposób seksualny, z czego 50% z nich uprawiało seks z nieletnim, z czego 100% co najmniej raz bez penetracji, 20% co najmniej raz z penetracją i 10% regularnie bez penetracji oraz 4% regularnie z penetracją, z czego mniej niż 1% poza “trójkątem”
 - każdy z tych 90% ogółu posiada wewnętrzny dylemat czy to zrobić, by nie oglądać zniekształconych ciał swoich partnerów, czy też nie, by gładkie dzieci nie musiały oglądać jego zdeformowanego ciała
 - Szumszak notuje najmniej takich przypadków ze wszystkich państw, gdzie nie jest to zabronione i jest pod tym względem na 3–cim miejscu ogółem
 - niedługo przed okresem pokwitania zaczynają wytwarzać kreatynę w kolorze ich plemienia, która наносzona jest na zbroję płytową, którą przywdziewają, by ukryć swoje szpetne oblicza
 - plemiona są czymś w rodzaju ras człowieka, ale ich kolor na przestrzeni pokoleń się zmienia zgodnie z kierunkiem czerwony>zielony>niebieski
 - flaga Szumszaku ukazuje tę zmianę – granat oznacza pierwotny kolor plemienia w czasie zakładania państwa, a czerwień obecny kolor keratynowego pancerza
- Luzaki posiadają 3 płcie: męską (avo), “trzecią” (rzum) i żeńską (๓ti)
 - co przekłada się na 3 rodzaje gramatyczne
 - rzeczowniki r.m. kończą się na "o" oraz "u"; r.ż. na "i" oraz "a"; a r.t. na "e" lub na spółgłoskę

- aby mogli się rozmnożyć potrzebują wszystkich 3–ech osobników; najpierw samiec przekazuje spermę “trzeciej płci”, a następnie połączone z plemnikami kapsułki przekazywane są samicy. tylko kapsułka może przebić się przez osłonę jajeczka i tylko aktywowana kapsułka może dać nowe życie
- z tego powodu jak działa ich system chromosomów płci, na samicę przypada 2–óch samców i 3 “trzecie płcie”. XXX; XTX, XXT i XTT; XTY i XXY
- Luzaki mają 22 trójki chromosomów
- tylko związki 3 płciowe są powszechnie akceptowane
 - związek tylko samca i “trzeciej płci” nie jest niebezpieczny, “trzecia płeć” musi wtedy nie uprawiać seksu z samicą, by jej nie zapłodnić. teoretycznie może się pozbyć aktywowanych kapsułek dzięki masturbacji, ale tak naprawdę bez enzymów samicy aktywowanych kapsułek ciężko się pozbyć w sposób inny niż wyssaniu ich przy użyciu ssaka wkładanego do komory kapsułkowej przez cewkę moczową
 - związek “trzeciej płci” i samicy jest niebezpieczny, ponieważ nie aktywowana kapsułka w połączeniu z jajeczkiem da osobnika XX0 lub XT0, co powoduje śmierć po odcięciu od pępownicy, a w niektórych przypadkach również wcześniej
 - związek samca i samicy uważany jest za zboczenie. faktycznie jest leczoną chorobą psychiczną
- isk, waluta Szumszaku, jest bardzo silną walutą, gdyż 1220 (300 w systemie 10–kowym) isków jest maksymalną rozsądną ceną samochodu {[dla Polaków to 20 tys. (30 tys. po inflacji) złotych] choć w praktyce 1 isk wart jest 247,(9495)(w sys. 10–kowym) złotego, a nie, jakby się mogło wydawać, 100 [podobnie jak jest to z euro – ceny produktów spożywczych w strefie euro są takie same, jak w Polsce, z tym że w innej walucie, co mogłoby wskazywać na przelicznik 1:1]}
- monety isk są stopem bizmutu (66%) i platyny (33%) oraz 1–ego %–a:
 - miedzi dla monet 1, 2, 3
 - srebra dla monet 10, 20, 30 (dziesiątkowo: 6, 12, 18)
 - złota dla monet 100, 200, 300 (dziesiątkowo: 36, 72, 108)
- monety isk mają średnicę 1,28×s cm/1,64×s cm/2,1×s cm i grubość 0,2×s cm (s – stała skalarna wynosząca 3,2(3) cm), a więc obj. $34,797757 \text{ cm}^3/57,124052 \text{ cm}^3/93,663395 \text{ cm}^3$, co jak wiadomo daje bardzo wysokie ceny tego stopu, ale na Crim platyna i bizmut są o wiele bardziej powszechne, za to złoto, srebro i miedź wręcz przeciwnie w porównaniu do Ziemi
 - na Ziemi takie monety, za sam ich skład, byłyby warte odpowiednio:
 - 1 isk – 30047,16 zł
 - 2 isk – 49325,47 zł
 - 3 isk – 80876,48 zł

- 10 isk – 30406,05 zł
- 20 isk – 49914,62 zł
- 30 isk – 81876,82 zł
- 100 isk – 31848,13 zł
- 200 isk – 52281,94 zł
- 300 isk – 85896,39 zł

- choć oczywiście isk jest walutą deflacyjną
- wyewoluowali ze zwierząt przypominających bezrogie nosorożce, a sami mają wygląd wyprostowanego, długonogiego goryla
- u dłoni mają przypominające małpie palce, a u stóp, słonia lub nosorożca, ale wydłużone tak, że przypominają ludzką stopę lub but

Ðə

zwea, sfin

- Kolejność alfabetu: Jj Yy Ee Pp □□ Hh Bb Rr Cc Uu Tt Ll Nn Zz Qq Əə Pp Xx Łł Ðđ Mm Ss □□ Ææ Rr Dd Bb Ff ? ? Λλ Ww □□ Yy
- **Ðə** – język, mowa, rozmowa i ogólnie wszystkie słowa oznaczające komunikację za pomocą mowy.
- **je** – spójnik “i”
- **E□** – żenada
- **U** – odgłos zmęczenia, polskie uff / oh
- nazwa ich gatunku – **Ue□** – nie ma etymologicznie nic wspólnego z dwoma w.w. słowami.
- **Puə**
 - wagonik górniczy
 - ichniejsza jednostka objętości równa objętości standaryzowanego wagonika górniczego w kształcie ostrosłupa prostokątnego ściętego o wymiarach podstaw $3410 \div 58 \text{ cm} \times 6820 \div 174 \text{ cm}$ oraz $85250 \div 1769 \text{ cm} \times 170500 \div 5307 \text{ cm}$ i wysokości $1550 \div 29 \text{ cm}$, co daje $102291,811206 \text{ cm}^3 \approx 102,3 \text{ l}$
 - ichniejsza jednostka masy równa masie zanieczyszczonego dwutlenku krzemu (ziemii; czy raczej ziemnego piaskowca, skały z której zbudowana jest planeta Krasnali) mieszczącego się w jednym wagoniku górniczym na płasko, co daje $268004,545359 \text{ g}$
- **Bəre** – ząb
- **Λyxpy** – ziemny piaskowiec; skała, z której składa się planeta Krasnali
- **Ŧypeh** – pędrako–podobne stworzenie, w rzeczywistości będące strukturalnie bardziej podobne do mięczaka niż larwy owada, żywiące się materią

organiczną oraz solami mineralnymi zawartymi w lychfy (ziemnym piaskowcu); uznawane są za szkodniki, ponieważ zmniejszają cenność (czy raczej opłacalność wydobycia) tego surowca

- **Tarres** – alkohol wytwarzany z melasy powstałej poprzez podgrzanie cukrowych jajeczek Qłypehów oraz znajdujących się w nich samych embrionów Qłypehów, białek i żółtek
- nazwa gatunku posługującego się językiem zwea – Ue□ (emp. Ůeh) – została zapożyczona do emperatorskiego i jest tłumaczona na krasnala w polskim
- Krasnale mają 2 gatunki: płytkokopiący i głębokokopiący. Głębokokopiący kopią wolniej, ale więcej, mają większą siłę. Głębiej ziemia jest twardsza, ale wydajność (masa wykopanej ziemi na jednostkę czasu) jest taka sama u obu grup
- wyznacznikiem statusu krasnala jest to jak głęboko jest w stanie kopać
- samce zajmują się wydobyciem i transportem Lichwy, a samice odłowem poszczególnych surowców i ich obrotem oraz przygotowywaniem jedzenia
- samce dorastają do ok. 50 cm, a samice do 5 cm
- Krasnale rozmnażają się poprzez orgie w formie tzw. “circle jerk”, podczas którego samce tworzą okrąg, w środku którego znajdują się samice, i masturbują się, a później samice tańczą się w ich nasieniu
 - Krasnale nie dbają o to kto jest ojcem czy kuzynem, gdyż żyją w swego rodzaju firmach/cechach/komunach. jedyne, co ich obchodzi to to, by unikać kazirodztwa

Tḥawi

thawi, orthawiñin

- **Mbih** – osoba (mężczyzna) po wykonaniu wyroku obrzezania, “Podmalach”.
- **i** – spójnik “i”
- każdy rzeczownik jest domyślnie nijaki/obupłciowy (lub rodzaj jest w domyśle np. matka, ojciec). do rozróżnienia używa się **-m** dla rodzaju żeńskiego i **-ñ** dla rodzaju męskiego
- **Tḥyṣ** – oddech
- **Pḥoto** – technologia; maszyna
- **Kḥalifa** – góra
- **Tḥanos** – złoto
- Malachowie od zewnątrz są “idealnym kompromisem” między ludźmi a Venreluxami.
 - Podobnie do ludzi mają:
 - Pomarańczowokremową skórę

- 5 palców u stóp
- Jednocześnie żuchwę
- Nos z przodu głowy, pomiędzy oczami a ustami
- Widoczne usta i oczy
- Włosy z głowy tylko na głowie
- Włosy na nogach i rękach
- Podobnie do Venreluxów mają:
 - Szpiczaste uszy
 - 4 ręce
 - Brak innego owłosienia (pachy, tułów, strefy łonowe)
 - Dużą różnicę wzrostu między samcami i samicami.
 - Paznokcie będące naroślą, a nie “wyroślą”
 - Brak linii papilarnych
 - Powieki zamykające się w poziomie
- Pośrednie cechy to:
 - 4 oczy
- w przeciwieństwie do Venreluxów, pH ich ciała jest zasadowe. Nawet wzajemny kontakt skórny może podrażnić oba gatunki.
- włosy Malachów zrobione są z biologicznego odpowiednika włókna szklanego tak jak keratyna jest biologicznym odpowiednikiem plastiku, jeśli chodzi o właściwości mechaniczne
- Malachowie potrafią jeść szkło.
- Malachowie są głównie mięsożerni, przez co ich jelita są dość krótkie.
- większą część komory brzusznej wypełniają inne organy, a w szczególności rozrodcze.
 - mają oni bardzo długie penisy i szyjki macicy (która to jeszcze ma “ślepe zaułki”, co ma utrudnić zapłodnienie (oczywiście jest to relikty ich ewolucji))
 - Macica posiada 2 otwory – jeden długi labirynt dla penisa, a drugi usiany kolcami skierowanymi ku dołowi dla dziecka. Oczywiście w pełni wykształcone dziecko nie mogłoby przebyć takiej długiej trasy tak ciasnym tunelem z możliwością “zabłądzenia”, a kolczasty otwór (nawet najbardziej rozluźniony) nie mógłby doprowadzić penisa (nawet takiego najcieńszego) do macicy bez odniesienia przez niego poważnych ran. Przez to, że kolce są skierowane ku dołowi, dziecko jest w 100% bezpieczne.
- Ich napletki są bardzo silnymi mięśniami, które utrzymują (bądź też pozwalają go wyjąć) penisa w “przewodzie penisowym”. Z tego powodu jak działa ów organ, Malachowie stosują obrzezanie jako najwyższy wymiar kary, uniemożliwiając tym samym skazańcom na erekcję, penetrację; powodując u skazańca ból i ogromny wstyd związany z wyglądem swojego penisa oraz drwinami ze strony innych Malachów.

Kwantomul

kʷantomeal, kʷantɪn

- Kolejność alfabetu:
 - w transliteracji dźwiękowej:
 - Kk Ww Aa Nn Tt Oo Ll Ss Mm Yy Rr Jj Hh Zz Uu Bb Qq Ee Dd Yy Cc Vv Pp Ff Ii □□
 - w transliteracji Kwantomulsko–łacińskiej:
 - Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Ss Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
 - w transliteracji Kwantomulsko–łacińskiej, zgodnej ze samogłoskami:
 - Bb Cc Aa Dd Ff Ee Gg Hh Jj Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Uu Rr Ss Tt Vv Ww Xx Yy Zz
 - w transliteracji Kwantomulsko–Emperatorsko–łacińskiej:
 - Ee Nn Dd Yy Aa Cc Rr Pp Zz Ii Mm Ww Hh Uu Ůu Ll Tt Ss Oo Gg Ff Kk Jj Bb B̃ B̃ Yy
 - w transliteracji Kwantomulsko–Emperatorsko–łacińskiej, zgodnej ze samogłoskami:
 - Nn Dd Ee Yy Cc Aa Rr Pp Zz Ii Mm Ww Hh Ůu Uu Ll Tt Oo Ss Gg Ff Kk Jj Bb Yy B̃
- **wu** – spółnik “i”
- Tełi wyglądają jak koto–ludzie o różowej w zielone paski i żółtym lub kremowym spodzie sierści
 - przy czym nie posiadają oni wibrysów oraz ich zęby bardziej przypominają ludzkie o zaokrąglonych siekaczach
 - Ich źrenice i tęczówki mają kształt kwadratu pochylonego o 45°
- piżmo Tełi jest najbardziej śmierdzące na świecie, śmierdzi ściekami, zgnilizną i różnymi innymi śmierdzącymi substancjami
- Tełi mogą jeść tylko zgniłe lub sfermentowane pożywienie, ponieważ nie mają dość silnych enzymów trawiennych by rozłożyć świeże jedzenie
- lubieżne życie Tełi doprowadziło do ewolucji wielu bakterii i wirusów, jako że przenoszone drogą płciową, z chorobotwórczych stały się symbiotyczne, poprawiając libido, doznania i inne aspekty

Ćp□ōs

cyboos, cyrin

- w języku ćōs akcent zawsze pada na pierwszą sylabę. jeśli słowo posiada prefiksy, wtedy są one pomijane i akcent pada na pierwszą sylabę rdzenia wyrazu
- **Daꝥzjēlinj** – seks
- **Epꝥolla** – policja
- **ū** – spójnik “i”
- z tego powodu, że Wandale nie posiadają płci to nie mają także rodzajów gramatycznych oraz podstawową formą “być” jest “jestem”, tzn. w ćpōs nie ma bezokoliczników, a podstawową formą jest forma 1.os.l.p.
 - l.p.: wigiꝥmi, wīgaꝥhē, wīnehu
 - l.m.: wiwiꝥ, wiꝥahē, winehū
- cząstka **-lj** na końcu rzeczownika oznacza gatunek dominujący / istotę rozumną. w języku ćrōs są tylko 2 takie słowa – Wantꝥalj (nazwa gatunku, posługującego się ćōs) oraz słowo na kosmitę.
 - nazwa człowieka mogłaby brzmieć (z łaciny) Homolj
- cząstka **-ōs** oznacza język.
 - przykładowe nazwy języków ziemskich to: Polskōs, Espanjōs, ꝥosijōs
- cząstka **Caj-** oznacza coś zbyt potężnego (z ang. op, overpowered). często Venreluxy “tytułowane” są tą cząstką.
- ćpōs rozróżnia długie i krótkie samogłoski, jednak nie występuje w tym języku takie coś jak w łacińskim, że zależnie czy jest to krótka czy długa, to jest to inne słowo (np. malum i mālum), może się to tylko stać jeśli jest to odmiana lub pisownia historyczna, dodatkowo para mālum i malūm byłaby dozwolona (gdyby nie to, że to słowo łacińskie)
- alfabet ćpōs nie posiada znaków na dźwięczne spółgłoski zwarte, dlatego są one zastępowane przez dodanie “ꝥ” po ich bezdźwięcznym odpowiedniku.
- **ōw** – bardzo
- **NJim** – ichniejsza jednostka czasu = 1,26s = 2,025t
- **ꝥJoy** – ichniejsza jednostka miary = 7,484cm = 1,9935rtal
- **Hikwal** – *Amć Hikwal* to naukowiec, m.in. twórca termometru i osoba, która opracowała własną skalę temperatur. 0°H=41,28°C=27,9776°R – temperatura ciała Wandali; 111°H=189,71°C=164,5332°R – temperatura topnienia HHP.
 - mocno przybliżony przelicznik to: [°C]=1,33721×[°H]+41,28, a na odwrót jest to [°H]=([°C]-41,28)÷1,33721 lub [°H]=0,747827×[°C]-30,8703
 - pierwotnie, podobnie jak Celsjusza i Delisle’a, ta skala była odwrócona, tzn. 0°H odpowiadało temperaturze topnienia HHP, a 111°H temperaturze ciała Wandali
- **LLahsji** – lawa, magma
- **Hosal** – woda
- Wandowie posiadają 111 par chromosomów z czego wszystkie autosomalne, tzn., że nie mają chromosomów płci
- Wandowie dojrzewają w wieku 20 lat i co 10 lat muszą znieść jajko, bo inaczej przejdą menopauzę i umrą. w zapasie mają 11 jaj, co daje im maksymalnie 140 lat życia
- Wandowie potrafią utlenić w swoich organizmach dosłownie wszystko, co można utlenić, dzięki czemu mogą brać energię z utlenienia chociażby czadu, a

nawet z azotu, który jest dość niereaktywny

- Wandowie potrzebują tylko jednej witaminy, choć nie jest to w zasadzie witamina, bo nie jest niezbędna do życia. ta substancja wykorzystywana jest przez wojowniczą część społeczeństwa, powstaje jako produkt rozpadu krwinek w siniakach i wspomaga budowę oraz regenerację mięśni oraz kości, jest też słabym hormonem wzrostu, a także nieznacznie zwiększa agresję (podobnie do ludzkiego testosteronu)
- wszystkie kręgowce z Płowarda mają płuca podobne do ziemskich płazów, czyli są to worki o gładkich ścianach, ze względu na poziom tlenu w atmosferze, nie potrzebują aż tak bardzo go wchłaniać jak ziemskie owodniowce.
 - ich żebra nie schodzą poniżej klatki piersiowej
 - nie mają nosów, a ich otwory wentylacyjne znajdują się pomiędzy szyją a obojczykiem a łopatką (czyli podobnie do stworzeń z Pandory, z filmu "Avatar", w reż. Jamesa Camerona; nie liczą samych Na'vi)
- Wandowie mają bardzo umięśnione pośladki i uda, co pozwala im karmić młode w pozycji stojącej, bez użycia rąk; a właściwie półkucnej, utrzymując równowagę pod ciężarem dziecka, które przechyla je w przód
- Wandowie mają bardzo długie kości biodrowe, co pozwala na noszenie dzieci podczas karmienia, które to karmione są do góry nogami, opierają swoje ramiona na ostrzach miednicy i łapią się nogami za boki rodzica
- sutek Wandali łączy przestrzeń z siodełkiem, czyli ich narządem płciowym i znajduje się w tym samym miejscu co, m.in. ludzki, penis
 - podczas pełnienia funkcji sutka wygląda jak pojedynczy strzyk krowy czy kozy
 - gdy pełni funkcję siodełka (narząd analogiczny do siodełka dżdżownic), jego końcówka przybiera kształt żółędzi, a produkcja mleka zostaje wstrzymana, za to wydzielana jest specjalna substancja, która może wnikać do innych siodełek i tym samym przenosić materiał genetyczny
- Wandowie łączą się na całe życie, choć ze względu na to, jak działa ich rozmnażanie, mogą łączyć się w wieloosobowe rodziny
- Wandowie mogą wybierać chromosomy, które prześlą swoim dzieciom. połowę zawsze stanowią własne chromosomy, ale druga połowa może pochodzić od wielu partnerów
- Wandowie ubierają się w białe togi lub same majtki (przy czym tych dwóch nie łączą), a czasami sandały, jeżeli muszą chodzić po niewygodnych lub ostrych powierzchniach
- Wandowie są jednymi z najspokojniejszych kosmitów. swoje wojny zażegnali, dzieląc się na 2 "klany" – filozofów i wojowników. podczas gdy filozofowie zarządzają państwem i żyją spokojnym życiem, wojownicy niemal codziennie wdają się w bójkę
- wojownicy choć statystycznie mniej inteligentni, nie mają mniejszych możliwości niż filozofowie, jednak przez ich tryb życia, czas który mogliby spędzić na nauce jest mniejszy, ale nie prowadzi to do powstania stereotypowych "głupich osiłków", jakich wyobrażają sobie ludzie, a bardziej do czegoś w stylu pracowników fizycznych czy siłaczy (np. Pudzian wcale nie jest totalnie nierozgarnięty)
- filozofowie znają kłamstwo i inne negatywne chwyt psychologiczne, ale bardzo

- rzadko je stosują, gdyż te nie są aż tak użyteczne w ich społeczeństwie
- każdy kraj na Plowardzie ma w zasadzie ustrój anarcho-komunistyczny. oznacza to, że władza sprawowana jest przez jednostki samorządowe (gminy, powiaty, województwa) i nie istnieje w ich kulturze pogoń za pieniądzem, a wszystkie Wandale są na podobnym poziomie finansowym, a pieniądze używane są tylko i wyłącznie jako ułatwienie dla operacji handlowych, i jest to prawdziwy i idealny komunizm
 - nad danymi państwami pieczę sprawuje ktoś, kogo można by określić mianem “ministra” lub “konsula”. jego zadanie polega m.in. na utrzymaniu granic i grup etnicznych w ich obrębie, sterowaniu handlem międzypaństwowym i ustalaniu standardowego języka danego kraju, z uwzględnieniem regionalnych gwar i dialektów
 - ponad państwami istnieją również tytuły wielkiego myśliciela/uzdrowiciela i wielkiego watażki (ang. warlord) i są oni niejako odpowiednikami papieża
 - Wandowie mają włosy na rękach i na nogach oraz zarost w stylu “soul patch” i włosy na głowie, które zgodnie z ich religią i kulturą golą na łyso. większość goli również brodę, ale nie jest to żaden wymóg, a i brak ogolonej głowy nie spotyka się z ostracyzmem, ale przez przyzwyczajenie do widoku łysej głowy, wygląda dziwnie. niekiedy rosną im też włosy na plecach w części lędźwiowej (pomiędzy miednicą a żebrami), a jeszcze rzadziej piersiowej (tam, gdzie z kręgosłupa wyrastają żebra). włosy na plecach omijają środek (kręgosłup) i niekiedy łączą włosy z nóg z włosami z rąk, omijając mimo wszystko pośladki. ich włosy są białe
 - Przez to, że na Plowardzie tlen stanowi 80% atmosfery, większość związków na tej planecie jest silnie utleniona, w tym cząsteczka przenosząca informację genetyczną jaką jest trihydroksy ryboza (dokładniej: trihydroksy pentoza; 2,2,3,3,4,4,5–hepta–hydroksy–pentanal; w skrócie HHP) (zamiast ziemskiej deoksyrybozy), gdzie 3 wodory zastąpione są 3–ema grupami OH (w porównaniu do deoksyrybozy, gdzie 2–ga grupa OH zastąpiona jest pojedynczym wodorem). Dodatkowo reszta kwasowa w ich “HNA” to reszta kwasu chlorowego(VII), ClO4(-), zamiast obecnej w DNA reszty kwasy ortoforsorowego, PO4(3-)
 - za to ten kwas znajduje się w ich żołądkach
 - Plowardzki rok trwa 246 dni (co odpowiada 331 i 1/7 ziemskiego dnia), dzieli się na 6; 41–dniowych, miesięcy (zatem ich dzień trwa 386/287 dnia ziemskiego ≈ 1,346d = 32godz. 18min. 24sek.)
 - ich dzień dzieli się na 20 “godzin”
 - Ploward przechylony jest o 5°48'21"7'''33''''±1,8''''

jěrlŷiwpłáêð

jeñŷlyŷuŷpyullaa–oa, jeñŷlyŷuŷpyullin

- **Ĕăďŷpǝǝ□ăkonjñε** – spójnik “i” niewymieniający (np. znam ich, tego mężczyznę i tę kobietę), pełni podobną funkcję co przecinek oxfordzki

- **ajtɛi** – spójnik “i” wymieniający (np. zwierzęta to: pies i kot)
- **ʃʃtɔ̃fənxɔ̃fəɳ** – profesjonalista
- **b̥ỹkka** – gazeta
- **õwɭõŋgɛ̃s̃s̃ɳ** – ichniejsza jednostka miary = 38,4404cm
- **ẽm̃iɛɪ̃nẽm** – ichniejsza jednostka czasu = 0,(8)s
- **m̃rɛtsà** – stopień, ichniejsza jednostka temperatury
 - temp. pokojowa: 23,6°M=20°C
 - temp. wrzenia wody: 74,75°M=100°C
- **zzɛbra** – spirala
- **p̃lixta** – srom
- **m̃ɲẽ□wã** – użytkownik
- **ħɛɭ!** – język (lingwistyczny i anatomiczny)
- **ʒʰ8ɔ** – lubić
- **tʃtʃõwə** – niski dźwięk
- **q̃võjʰaz̃y** – piosenka
- **rlivandõɾɛ** – życie
- język ten posiada niemal wszystkie dźwięki, nie posiada on jedynie spółgłosek uderzeniowych oraz samogłoski “szwa”
- temat zdania zawsze jest w mianowniku np. “àndõm̃ xɛ̃ɾtʃ□ítɛ̃λ̃ɛɾp” (dosł. Planeta Cherczchiich) – odmianione jest tylko “xɛ̃ɾtʃ□í”, ponieważ “àndõm̃” jest tematem
- **φ̃iõφ̃õtũ** – lizać
- **ñɛɾ** – moje
- **□am̃pp** – jądra
- **ɛ̃qɣ** – partykuła trybu rozkazującego
- rodzaje gramatyczne:
 - męski czujący – np. mężczyzna
 - żeński czujący – np. kobieta
 - zwierzęcy – np. ryba
 - roślinny – np. drzewo
 - rzeczowy – np. kamień
 - ideowy – np. miłość
 - nierzeczowy nieideowy – wiatr, ssak
 - nieznany – żaden z powyższych
- przypadki rzeczownika:
 - mianownik
 - biernik
 - porównywacz (komparatyw + aequatyw)
 - dosłowny miejscownik (ablatyw + antensyw + adesyw + atensyw + apudesyw + subesyw)
 - celownik
 - dopełniacz
 - narzędnik
 - miejscownik (o kim? o czym?)
- Cherczchi są bardzo podobni do ludzi i różnią się w następujących cechach:
 - wyglądają jak czarnoskórzy, ale w odcieniu śliwki, czyli

ciemnopurpurowym

- ich DNA posiada teobrominę (cząsteczkę kofeiny bez jednej grupy metylowej) zamiast adeniny
- ich jedynym kolorem włosów może być czarny, twardówek żółty, a tęczówek od czerwonopomarańczowego, poprzez czerwony do karminowego
- Dzień na planecie Cherczchiich trwa dokładnie 25g:55m:12s, czyli 93'312s lub 104'976s
- Rok na planecie Cherczhiich trwa 320 ich dni

Rurulo

rurulo, rururin

- **RŌW** – spójnik “i”

571

eliu, jŭuin

- **71** – spójnik “i”
- **1** – ichniejsza “sekunda”. trwa dokładnie $10^{37} \cdot 7,7777777777777777$ czasów Plancka, czyli 0,419312546576879909793931 s
- **14** – ichniejsza “minuta”. trwa 12 “1”-ek
 - 14 to w systemie 8-kowym, 12
- **220** – ichniejsza “godzina”. trwa 12 “12”-ek
 - 220 to w systemie 8-kowym, 144 (12^2)
- szesnastka trwa 1 “s”, ósemka – $\sqrt{12}$ “s”, a półnuta 1 “m”
- kolory w 571 są zawsze 3-literowe i oznaczają: długość fali (czerwony – fioletowy), jasność (ciemne – jasne) i saturację (szare – żywe)
 - **100** – czarny
 - **770** – biały
 - aby lepiej uściślić barwę, podaje się kolejne słowa i “wyciąga się z nich średnią”, np. **247** to bardziej żółtopomarańczowy, a **347** to już zielony, a więc **247 347** będzie bardziej zbliżony do żółtego
 - barwa **571** oznacza jasnoszarobłękitny – podobny do zachmurzonego nieba, ale skóra 6210 nie ma tego koloru, zwyczajnie ograniczona ilość znaków powoduje wiele homografów i homofonów, za to jako rzeczownik spełnia swoją funkcję (patrz: rodzaje gramatyczne, 4 punkty niżej)
- język ten ma 8 nut, a jego słowa mogą być długości 1–7 nut (co daje 3'720'087 możliwości na ułożenie jednego słowa)
 - z tego powodu tylko nieodmienne części mowy w swojej podstawowej

- formie mogą mieć 7 nut
 - o posiada on również system ósemkowy
 - o litery i cyfry zapisywane są tymi samymi znakami, co przybliża ten język do starożytnych systemów liczbowych i goroawase
- żadne słowo w tym języku nie zaczyna się od “0”
- liczbę mnogą tworzy się poprzez dodanie “2” na końcu
- język ten posiada 7 rodzajów gramatycznych:
 - o męski muzyczny (zaczyna się od “1”)
 - o żeński muzyczny (zaczyna się od “2”)
 - o męski niemuzyczny (zaczyna się od “3”)
 - o żeński niemuzyczny (zaczyna się od “4”)
 - o muzyka (zaczyna się od “5”)
 - o instrument (zaczyna się od “6”)
 - o inne (zaczynają się od “7”)
- oraz 2 czasy: muzyka i cisza. są to superczasy, czyli działają się, dzieją się i/lub będą się działać. czasy te działają jak angielski present simple, tyle że dodatkowo jest rozróżnienie na to czy jest czy nie ma wtedy muzyki; system ten jest podobny do systemu ewidencji obecnego m.in. w abchaskim, tureckim, keczua i bułgarskim
- 6210—a najgłośniej grają na pogrzebach i konsolacjach/stypach, nieco ciszej na ślubach/weselach i urodzinach. wyciszają się jedynie na noc, podczas której śpią, a ci co nie śpią nie mogą wydawać odgłosów powyżej ok. 40dB w przestrzeniach nie izolowanych od dźwięku pod groźbą kary wysokiej grzywny “za utrudnianie w zasypianiu innym”

Xaaf

haasl, gislytoŭŝarin

- **qiz** – spójnik “i”
- **-c** – końcówka czasownika w 1. osobie liczby pojedynczej
- **Dcagən** – kosmita
- język ten jest niezwykły, ponieważ wszystkie jego dźwięki wymawiane są na wdechu, a nie na wydechu jak ma to miejsce m.in. w językach ludzkich
- Limbagony składają jaja, które wykluwają się po maksymalnie 2 dniach (dzień na Gislytoŭŝar trwa nieco poniżej 22 godzin), ale tylko dlatego, że ich młode mają ostre części, które mogłyby uszkodzić drogi rodne samicy
 - o możliwe jest u nich przyjście na świat już wykłutym, ale przeżywalność samicy w tym przypadku zmniejsza się do ok. 60%
- Limbagony, pomimo znacznej różnicy w wyglądzie młodych i dorosłych osobników, przechodzą przeobrażenie niezupełne

- dorosłe Limbagony mają ok. 50 cm, a noworodki od 3 cm do 6 cm
- jajo rozciąga odwłok samicy, powodując jego znaczne wydłużenie, ponieważ w przeciwieństwie do ziemskich zwierząt, dziecko Limbagonów nie uciska na narządy wewnętrzne matki, a tworzy nową przestrzeń. rozciąga jednak “brzuch”, podobnie jak u ziemskich zwierząt
 - dziecko uciska jednak jelito, ale przez to, że samo uczestniczy w trawieniu pokarmu, samica wypróżnia się stosunkowo mniej jak na objętość pokarmu niż gdyby nie była w ciąży

gvdr–mlasa

geewder melasa, beewin

- □xj – spójnik “i”
- **umtiix** - stolica Beew
- pomimo tego, że jest to pismo alfa–sylabiczne, to nie jest abugidą
 - litery m,n,w,r,p,l nie są sylabami tylko oddzielnymi czysto spółgłoskowymi fonemami
 - samogłoski inne niż podstawowe “/ε/” są oddzielnymi znakami, a nie znakami diakrytycznymi jak w przypadku abugidy
 - konstrukcja abugidy to zawsze spółgłoska–samogłoska, w Gvdr–Mlasa jedynie spółgłoski zwarte mają taką konstrukcję
 - no i jeszcze pozostają w.w. niesylabotwórcze spółgłoski
- Esiazwezie wyewoluowały z Rylńskich owadów i konwergencyjnie stały się ssakami

ᛚrakənik

ᛚrakoňik, ᛚrakoňin

- **ᛚrakənik** – język dzrakoński
- **ᛚrakən** – dzrakon
- **əm** – spójnik “i” (właściwie jest to rzeczownik, który można przetłumaczyć jako “razem”/“połączenie”)
- **ᛚᛗᛚᛗᛗ** – język, mowa
- **əhnə** – przeczenie, nie (należy użyć po słowie, któremy chce się zaprzeczyć)
- **zal** – zdziwienie, przerażenie (odpowiednik polskiego “oh”/“ach”)
- **barak** – noc
- **əbama** – słabość
- **sami** – światło
- **biᛚen** – śmieć, złom
- **ᛚi□en** – siła

- **pa** – daleko, dalej, na przód, po
- **mencæn** – wojna
- **mencen** – materiał na ubrania, ręczniki, pościele itp. itd.; odpowiednik ziemskiej bawełny, lnu, jedwabiu itp. itd.
- **-ær** – cząstka liczby mnogiej
 - gdy słowo kończy się na samogłoskę, wtedy dodawane jest tylko **-r**
- **ukafenkə** – otwarta przestrzeń, polana, pole
- **merkel** – sok
- **makqən** – dźwięk
- szyk zdania to SON/PDR (Subject Object Noun / Podmiot Dopełnienie Rzeczownik), ponieważ zdania w dzrakońskim niejako czyta się od tyłu, tzn. im słowa są bardziej na początku zdania tym bardziej tematyczne są, a im bliżej końca tym bardziej rematyczne, opisujące temat czy poprzedzające je zdanie
- **ner** – 0, nic, brak
- **pi** – 1
- **bua** – 2
- **aqs** – 3
- **wəbiβa** – 4, wiele, więcej niż 3
- **guesil** – przyjemność
- **dje** – orgazm
- **hicla** – (po)łówa
- **hictə** – kwas, trujący gaz
- **məsəlini** – coś pełzającego
- **jamaməcə** – liść jadalny
- **kərwin** – rana
- **mabəmbua** – pyłek, zarodniki, kurz
- **s□asz** – woda
- **ʃ□aʒ** – zimno, lód, śnieg
- **linkin** – dom, gniazdo
- **uafinçæn** – śmierć, cmentarzysko, skażone miejsce
- **fiβel** – mięso
- **wiβel** – miłość
- **ganβi** – roślina o właściwościach narkotycznych, uspokajających
- **keneβi** – jedzenie
- **scalin** – głód
- **kim** – kolec
- **pəcin** – król, wódz, przywódca stada
- **cʃe□cʃit** – hałas
- **lenin** – spiż, zapasy jedzenia
- **saggam** – piasek
- **həsejn** – wiatr
- **iβjamin** – dżungla
- **kaβafi** – sadzawka
- **ciwurski** – bulwa, cebula
- **ascəlfə** – miasto, krainy Esiazwezi
- **wenci** – pot. mały penis, siusiak
- **zigi** – pot. mała pochwa, cipka

- **bem** – liczenie, liczydło
- **uə** – ty
- **cap** – branie
- **tipik** – rzecz
- **yeɹtipik** – inna rzecz, lub
- **nawræcki** – złodziej, cygan
- Dzakoni żyją na tej samej planecie co Esiazwezie, przypominają mityczne mantykory, żyją w dżungli planety Rylŋ, która graniczy ze stolicą Beew–Masem, Umtiś.
- są pół–inteligentnym gatunkiem, znają mowę i koncept czasu, ale wszystkie słowa w ich języku to rzeczowniki w mianowniku.
- Dzakoni mają po 4 palce. Potrafią liczyć tylko do 4, gdzie 4 jest synonimem słowa “wiele”

Ἐñpľum Äw'Poleroh□

Eñplum Oaw Poleroh□, Polerŋ

- Kolejność alfabetu: Ee ʒʒ Hh Mm li Rr Kk Ff Œœ Tt Ll Ww Oo Pp Ŭŭ Zz Aa Dd □□ Σʃ Uu ʏʏ Ss Hhʉ ḐḐ Cc ȤȤ ßß Yy □ᵹ Uu Bb □□ Jj □□ ʒʒ Ěě 88 Ĺĺ Ŋň Ää Xx □□ " ḐḐ
- cząstka **-h□** to cząstka dopełniacza
- **Ἐñpľum** – język
- **Äw** – kraj
- **Rorsak** – alfabet
- **Pœ** – empatia
- **□'oo** – spójnik “i”
- **□ǿŷi** – gatunek
- **Doktoær** – płytka metalowa
- **Dokkan** – płyta nagrobkowa, płyta kamienna
- **Zakœn** – zamek
- **Fhœniksa** – samochód
- **fh** – archaiczny dwuznak oznaczający dwuwargowe f, obecnie czytany jako wargowo zębowe f (dokładnie jak w polskim)
- **Œm** – penis
- **Œma** – pochwa
- **Œl** – język
- **Kra** – noga
- **Uru** – ręka
- **Ȥa** – stopa
- **Ha** – dłoń
- **Frë□u** – włos
- **Opf** – głowa

- **Umbum** – mózg
- **Xah** – ząb
- **Ñä** – nos
- **Ůyg** – ucho
- **Olä** – oko
- **Duwrum** – brzuch
- **Klepdi** – plecy
- **Maxah** – pośladek
- **BomboŮo** – jądro (męska gonada)
- **Huj** – napletek
- **Ku'a** – zadławienie
- **ĚĚnä** – diereza, umlaut; przesunięcie, tylna wymowa
- **Mebloë** – farba z klejem, lakier
- w języku Polero zawsze akcentowana jest ostatnia lub; znacznie rzadziej; choć zawsze, gdy słowo kończy się na samogłoskę; przedostatnia sylaba np. Żawęk
- jeśli słowo kończy się na spółgłoskę zwartą, wtedy jest ona wymawiana z przydechem np. Żawek^h
- **Mizik** – miłość
- **Blague** – wirus
- **Uəd** – bakteria
- **Elpäu** – sznur / kabel
- **Glütën** – sperma
- **Dembel** – ichniejsza, niestała jednostka prędkości, wyrażana w długości własnej na jednostkę czasu i jest obliczana różnie w zależności od punktów obrotu – np. gdyby statek obracał się wokół dzioba, to liczona by była cała jego długość, jednak ten obraca się wokół rufy, choć też nie idealnie; znacznie łatwiej jest to obliczyć dla samochodów, gdyż jest to mniej–więcej średnica opony. znacznie częściej jednak w celu uniknięcia tych niedogodności używa się wielkiego Dembela (oznaczenie: D; mały Dembel ma oznaczenie: d), który mierzy jedynie odległość części dotykających podłogi (np. dla zwierząt bez głowy i ogona)
 - dla wyprostowanego człowieka jest to około 27,8 cm/s (w ziemskich jednostkach)
 - dla Venreluxa jest to około 0,39 tal/t, czyli około 234,4 cm/s
- **Gełato** - stolica Polero
- nazwa gatunku posługującego się polerońskim – Wűevk8oĭ (emp. Wűerkjol) – została zapożyczona do emperatorskiego i jest tłumaczona na wampira w polskim
- Wampiry posiadają 3–komorową/“3–wypustkową” czaszkę, przypominającą fryzurę ziemskiego wampira
- posiadają długie kły przypominające te posiadane przez ziemskie wampiry
- są głównie mięsożerne

- są stworzeniami nocnymi
- żeby skończyć ten maraton podobieństw: Wampiry nie potrafią latać, nie pali ich UV, a gdyby na swojej planecie mieli czosnek to na pewno używaliby go do przyprawiania mięs
- ponieważ Wampiry zaczynają czuć pociąg seksualny podczas pokwitania, to rodzą się bez napletków. zaczynają one rosnąć dopiero w tym okresie. wcześniej nie są one im potrzebne, ponieważ ich żołądź i lechtaczki nie mają tak silnych zakończeń nerwowych, ponieważ są one zbędne skoro nie mają pociągu seksualnego
- ich ręce skierowane są ku przodowi klatki piersiowej, a nie wzdłuż niej, czyli dokładnie tak jak u ziemskich ssaków poza naczelnymi i nietoperzami, ale ich długi kręgosłup w odcinku lędźwiowym i odpowiednio zgięta postura sprawia, że praktycznie ich ręce skierowane są w dół

Sygxt

Ŝyĝhĉ, Ŝyĝhymĭn

- Kolejność alfabetu: Ee Mm Vv Rr Rŕ Tt □□ Uu Nn Nŋ Gg Bb ʒʒ Cc Ćć Øø □† Qq Ss Qŕq Pp Ll Oo Đđ Xx □□ □□ Jj Ww □□ Ww Hh " Kk Zz Dd li Yy
- **xyŕ□n** – spójnik “i”
- **Dezoq** – pismo
- **-t** – częśćka przymiotnika
- **Du** – mieć
- **De** – mam
- **Ge** – chęć, ochota
- **Rege** – seks
- **Se** – ja
- **S□** – mną
- **Re** – ty
- **R□** – tobą
 - **Degeregeser□** – mam chęć uprawiać seks z tobą (dosł.: mam ochotę seksować [się] ja [z] tobą)
- **□yngen** – ogon; penis
- **Nergex** – śmierć, zabójstwo
- **Q□'e** – potrawa
- **Tøq** – kosmos
- **V□me** – imperium
- **Qesel** – budynek, w którym coś się składa, magazyn
- **El'** – banknot, moneta, pieniądz
- **El'qesel** – bank
- **Øn** – alkohol

- **Ønqesel** – piwnica, winnica
- **B□le** – siano, słoma
- **B□leqesel** – stodoła
- **Q□'eqesel** – restauracja
- **Tøqqesel** – stacja kosmiczna
- **Regeqesel** – burdel
- **Qloð'b□vyhon** – tortura
- **'e** – tabu
- **Osex** – Osex to twórca własnej skali temperatury; 0°O odpowiada temperaturze krzepnięcia rtęci=-38,83°C (najniższej możliwej do uzyskania na planecie Guwnozi za czasów stworzenia skali Osexa), a 68°O to temperatura wrzenia trimetylo-silanolu (CH₃-SiH₂-OH)=99°C, ważnej substancji w funkcjonowaniu kosmitów z Guwnozi
- **Prown** – erekcja
- **Q□lhyp** – sperma
- **Xers** – coś ostrego
- **Xlep** – rodzicielka (matka)
- **Quvrun** – ojciec
- **Nuq** – życie, mieszkanie, przebywanie
- **Nuqqesel** – dom
- Sygxt jest językiem polisyntetycznym, co oznacza, że całe zdania w nim tworzone mogą być 1 słowem
- szyk zdania to VSO / CPD, czyli jak w emperatorskim; chociaż biorąc pod uwagę inne części zdania szyk jest nieco inny
-

ocē

oca, okawarin

- **iy** – spójnik “i”
- **pænpæpecicece?** – pieniądz
- **ekole** – śmierć (starożytny ocański graf na śmierć to znak na pieniądz z 2–a zamiast 1–ej kreski na dole)
- pierwszy język w KIV nie posługujący się alfabetem, zamiast tego jest sylabariuszem

L'umery

lumery, lumerin

- XXX

Ininok

inynuki, gil'šahiñin

- Kolejność alfabetu: Nn ?? □I Ll Jj Ww Ee Cc Kk Oo Qq Gg Ii Ss Hh Yy Zz Yy Uu Mm Rr Vv Xx
 - ostatnie 4 litery istnieją, ale nie są używane w języku Ininok
 - istnieją ligatury "vv" i "xx", i są one romanizowane jako "Ww" i "□□"
- **Ininek** – lud posługujący się gildzahińskim, ichniejszy odpowiednik np. polan, lędzian, franków, brytów itd. tj. nazw plemion
- nazwy spółgłosek tworzy się poprzez dodanie **-i**, np. ni, si, li, ji
- Ininiekowie, podobnie jak Grecy, swój pierwszy system liczbowy oparli na przypisanych literom wartościach; po wynalezieniu cyfr w systemie 10–kowym nazwy liczb to przypisana literom wartość i końcówka **-e**
 - wyjątkiem jest 0, które ma końcówkę **-i**, ponieważ jest uznawane za liczbę niższego rzędu niż jedności, a właściwie braku rzędu
 - dziesiątki tworzy się poprzez dodanie **-ej**, setki poprzez dodanie **-o**, i tysiące poprzez dodanie **-ow**
 - oznacza to, że ich liczby grupowane są po 4 np. 1–2345–6789 w porównaniu do ziemskiego 123–456–789, choć nie potrafią liczyć powyżej 9999; nie mają słów na większe liczby
- wartości liczbowe liter to: n–0, s–1, z–2, h–3, y–4, c–5, q–6, k–7, g–8, l–9
 - np. 91–lejse, 375–hokejce, 420–yozej, 1069–sowqejle, 2564–zowcoqejye, 7959–kowlocejle
- **Hilo** – "multi–kulti"
- **e** – spójnik "i"
- **kino** – nie
 - **ciekawostka**: słowa "Hilo" i "kino" są ze sobą spokrewnione, pochodzą z praininiockiego "kilq" [ciľǿ] oznaczającego "nie". czasownik od tego słowa oznacza przeczyć. "przeczącymi ludźmi" były nazywane ludy, których struktura plemienna jest bardzo różna od ininiockiej, szczególnie struktura "kto chce, może być w naszym plemieniu". dzięki temu ostatecznie rzeczownik "Hilo" zaczął oznaczać wielokulturowe społeczeństwo. oba słowa straciły nosowość ostatniej samogłoski, w "Hilo" pierwsza spółgłoska uległa "rozwarciu", w "kino" ostatnia spółgłoska zmieniła się w nosową
- **Ogo** – kosmos
- **Juh** – na
- **Qohoq** – ścieżka

- **Lenis** – rzeka
- **Wɬewis** – siekiera/piła
- **ʔeʔoʔo** – iść
- **Wloʔo** – widzieć
- **-qi** – końcówka czas. przysz. 1. os. l. poj. r. m.
- **-qɪ** – końcówka czas. przysz. 1. os. l. mn. r. m.
- **-qy** – końcówka czas. przesz. 1. os. l. poj. r. m.
- **-qu** – końcówka czas. przesz. 1. os. l. mn. r. m.
- **-qe** – końcówka czas. ter. 1. os. r. m.
- **-ci** – końcówka czas. przysz. 1. os. l. poj. r. ż.
- **-cɪ** – końcówka czas. przysz. 1. os. l. mn. r. ż.
- **-cy** – końcówka czas. przesz. 1. os. l. poj. r. ż.
- **-cu** – końcówka czas. przesz. 1. os. l. mn. r. ż.
- **-ce** – końcówka czas. ter. 1. os. r. ż.
- **□** – ja
- **j-** – częśćka liczby mnogiej
- **lkuh** – niebieski

- Recejwiaki nie potrafią się śmiać, zamiast tego szczękają zębami
- zęby Recejwiaków zbudowane są z substancji podobnej do keratyny
- Recejwiaki mają białe futro i niebieską skórę, wyglądają jak małpa z ludzką twarzą oraz rogami i ogonem jak Sully z “Potwory i Spółka”
- Ininiki mają rytuał przejścia, polegający na przykładaniu swoich genitaliów do niebieskiego lodu przez ok. 10 min. każdy kto to przetrwa staje się pełnoprawnym obywatelem, a każdy kto dozna odmrożeń 3-ego i 4-ego stopnia lub umrze z zimna po prostu nie był genetycznie przystosowany, więc i tak dobór naturalny by nie uwzględnił takiego osobnika w procesie ewolucji
- jednakże Rejcewiaki zdolne są do selektywnej hibernacji, czyli np. mogą mieć zamrożoną jedną rękę, by wyprowadzać mocniejsze ciosy. ich komórki mogą przetrwać zamrożone do 30 ziemskich dni
- temperatura ich ciała wynosi 4°C. ponieważ w tej temp. woda ma najwyższą gęstość, drobnoustrojom jest trudniej przemieszczać się w ich krwi
- gdyby porównać geografię Jukjoelj do Ziemi, to Gildziahiń leżałby pomiędzy Utah, Mizuri a Dakotą pld. (ewentualnie nieco bardziej na północny wschód)

Fik Łoʔ□hrqʏ

fjuk hloôloyrynu, ywojgylin

- Kolejność alfabetu: Xx Ff □□ Nn Nŋ ʦʦ ʃʃ Oo Ll Ll Rr Rř Jj Jř li Bb Bb □□ □□ Kk Tt Ee Ww Ww ʌʌ ʌʌ Mm Mm ʒʒ Øø Gg Hh Hh Qq Əə ʒʒ ʒʒ Zz Zz ʒʒ ʒʒ Yy □□ □□ □□ Dd Đđ Uu Qq Qq Cc Vv Vv Pp Pp Œœ □□ Pp ʔʔ □□ □□ Ææ Ss Ss
- **ʔæt** – spójnik “i”

- **fij** – tak bardzo spaczony/pokręcony/zepsuty, że niemożliwy do odratowania/odnowienia/odbudowania (rzeczownik od fij to “Fik”)
- **Łoṭʔ□hrq̄y** – język
- **sḏ□m** – nie będący de facto, będący czymś bardzo podobnym, anty [coś] (rzeczownik od sḏ□m to “Sḏ□jg”)
- **Kh□øʔuzwi** – kraj, państwo
 - **Sḏ□jg Kh□øʔuzwi** (nazwa państwa używającego Fik Łoṭʔ□hrq̄y) oznacza to, że są oni inni niż reszta społeczeństwa na Arnest 2 oraz ich kraj jest multi-kulti (stając się przez to swego rodzaju federacją)
- Język ten posiada skośny siedemnastkowy system liczbowy
 - System skośny oznacza, że w zapisie liczb może pojawić się “17(10)” (dalej S), a jeżeli w jakiejś pozycji pojawi się “S” to w następnej pozycji należy ją zastąpić “10(\17)”. Szczególnie widać to, gdy “S” znajduje się na najwyższej pozycji np. S0+1=100, S00+1=1000. Oznacza to również, że w zapisie liczby nie mogą pojawić się dwie “S”.
- liczebniki:
 - 0 – q̄ysṑ
 - 1 – ḃ□æke
 - 2 – qiʒ
 - 3 – ʃnøʒ
 - 4 – rœn
 - 5 – ærn□
 - 6 – s̄y
 - 7 – kræh
 - 8 – □m□í
 - 9 – vřum
 - 10 “X” – ʃæmfot
 - 11 “E” – f□□w’
 - 12 “D” – ʃet
 - 13 “T” – ʒəðæg
 - 14 “Q” – ʌizk
 - 15 “C” – ptupki
 - 16 “H” – œn□’øs
 - 17 “S” – rosřoz
- **□ep□ʒ’** – rodzajnik okazujący najwyższy szacunek
- **Qøřoz** – rodzajnik okazujący brak szacunku
- **Xæmh** – neutralny, podstawowy rodzajnik
- **Kæplœ** – gra planszowa
- **Kuk** – pole w grze planszowej
- **Qrev** – czern
- **Hujv** – biel
- **Mv□** – wzór szachownicy

- **ðəv** – o coś/czymś, mający coś
- **fin** – dla
- **-ʔæ** – końcówka dopełniacza
- **-ʔæb** – końcówka celownika
- **-ʔ** – końcówka biernika
- **-ʔ□** – końcówka narzędnika
- **-ʔ□□** – końcówka miejscownika
- **-xił** – biorący udział
- **qø** – spójnik “a”
- **Hu□d** – wieża
- **Šuʃ** – ruch
- **Ilmi** – w pionie i poziomie (nie na ukos)
- **Ziʃgo** – na ukos
- **o** – w [kierunku]
- **e□æj** – dowolny
- **-j** – końcówka przymiotników (są one nieodmienne)
- **Pw□** – kierunek
- **Gufo** – skręt
- **Mʀæqʃøvʒowhe□** – wszystko
- **le** – tak jak [coś]
- **Bijpəp** – kapłan
- **Lælae** – królowa
- **□øm** – być
- **-m** – końcówka czasowników
- **qyqgæm** – [być] tym samym co
- **L□l** – król
- **ok** – spójnik “ale”
- **nim** – móc
- **Řy** – pionek, postać w grze [planszowej]
- **o□o** – spójnik “lub”
- **næ** – w [czymś]
- **Næf** – przód
- **Fæn** – tył
- **Næn** – lewo
- **Fæf** – prawo
- **un□řləm** – zabić, zbić [pionka]
- **Œerne** – cel
- **ʒvum** – sprawić by, doprowadzić do czegoś
- **Kæræł** – przeciwnik
- **pozvim** – być bezbronnym, wystawionym na atak
- **□ehwoʒvøʃqærm** – nic, żaden
- **Xəł** – figura, posąg
- **fi** – nie
- **mycym** – zmienić
- **T□** – to, coś
- **JVurq** – kosmos

- **Mry□q□h** – imperium
- **Qʹvutænt** – męski ekwiwalent “kurwa mać”, wrzuta na twojego starego
- **Qʹyqkæf□jʷ□dðæn** – waluta Sð□jg Kh□øʔuzwi, kredyt
- w Sð□jg Kh□øʔuzwi panuje ustrój anarchokapitalistyczny z elementami socjalizmu. mają demokratycznie wybieranego monarchę, który jest jedynie reprezentantem na arenie międzynarodowej
- Qʹyqkæf□jʷ□dðæn–ami można płacić, nawet jeśli się ich nie ma, stąd nazwa kredyt.
- początkowo Ymśiuprofy mieszkały na planecie Arnest 1, która to orbitowała bliżej gwiazdy Arnest. pogarszający się klimat i narastające zanieczyszczenie powietrza zmusiło ich do polecenia na inną planetę

kenTIL!

kentil, kentiln

- **niBÆ** – kosmos
- **tenKIL** – imperium
- **vħuk!□A** – woda
- **ʹte□Edə** – planeta
- **LEQ!ə** – dom
- **XAna** – broń
- **@A** – oko
- **KI*□em** – kraj, państwo
- **lenTILki** – bomba; granat
- **ZƏĐta** – ręcznik
- **PSIŋ'y** – mydło
- **ZƏĐta PSIŋ'y** – gąbka
- **PU"ax** – miasto
- **\ƏNqɛb** – wieś, wioska, osada
- **ə;lðas** – internet
- **VÆ** – spójnik “i”

- język ten używa systemu tuzinowego:
 - **0** – 0
 - **1** – 1

- – 2
- – 3
- – 4
- – 5
- – 6
- – 7
- – 8
- – 9
- – 10 (□)
- – 11 (□)
- – my, nasz, itd.; nasza grupa
- – komunikacja, sposób komunikacji
- – mózg, inteligencja, mądrość
- – telepatia, fale radiowe
- , , – planeta
- – woda
- – internet, sieć połączona, wioska istot rozumnych *Wodnej Planety*
- – Gąbka, nazwa gatunku istot rozumnych *Wodnej Planety*
- – osoba, jednostka
-   – osobnik gatunku *Gąbka*
- – kosmita
- – korona, ktoś ważny, przywódca
- – siła, ktoś silny
- – śmiercionośny, niebezpieczny
- – śmierć, umarłak, truchło, czaszka, szkielet
- – obrzydlistwo
- – olbrzym, coś wielkiego
- – organ dotyku, palce, nibynóżki
- – kopać, kopalnia, narzędzie do kopania, ktoś kto kopie
- – zbroja
- – statek kosmiczny, rakieta
- – kosmos
- – flaga
- – kryształ
- – coś bardzo ostrego (dosłownie i w przenośni jako charakter)
- – głupi, pokręcony
- – miasto
- – hotel
- – blok mieszkalny
- – wojna, bitwa, agresja
- – świątynia, forum, główny plac
- – pokój
- ♂ – samiec
- ♀ – samica

- ♂ – jedna płeć, trzecia płeć, bezpłciowy
- ♀ – obojnak, hermafrodyta
- 🤰 – ciąża
- 🥚 – jajko
- 🧬 – geny
- 🗣️ – język
- 🦎 – gad
- 🐛 – owad
- 🌳 – drzewo liściaste
- 🌴 – drzewo tropikalne
- 🌲 – drzewo iglaste
- 🌿 – tropikalne listowie, zioła
- 🦴 – kość
- 🎵 – muzyka
- 🌀 – silny wiatr, tornado, przenośnie: gwałtowny
- 🦋 – drapieżnik
- 🗡️ – przemoc
- 🔫 – broń palna
- 🦁 – grzywa
- 🦇 – skórzaste skrzydła
- 🦂 – trujący kolec
- 🧊 – lód
- 🔥 – ogień
- ❄️ – śnieg
- 🌨️ – śnieżycyca
- 🌧️ – deszcz
- ⚡️ – burza
- ⚡️ – piorun, elektryczność
- 🌩️ – burza z deszczem
- 🌤️ – lekkie zachmurzenie
- 🌥️ – średnie zachmurzenie
- 🌦️ – duże zachmurzenie
- ☁️ – chmura, całkowite zachmurzenie
- 🌞 – gwiazda najbliższa planecie (np. Słońce)
- ⭐️ – gwiazda
- 🌫️ – mgła
- ️ – tęcza
- 🏳️ – coś nieujednoliczonego, bardzo podzielonego, różnorodnego; choć emoji na to wskazuje, ten glif nie jest w żaden sposób związany z tęczą ani z ruchem/ideologią odmiennych preferencji seksualnych
- 🧵 – coś pozszywanego
- 🎰 – los
- 💣 – bomba, coś niestabilnego, w przenośni wybuchowego
- 🐊 – mały ptak wodny
- 🦩 – duży ptak wodny, ptak brodzący
- 🦢 – ptak morski
- 🐟 – ryba

- – mikrob, bakteria, wirus, pierwotniak, glon
- – płyta
- – mały mierzalny czas; np. sekunda, tatma
- – światło
- – tajemnica, coś magicznego, niezrozumiałego
- – narząd węchu
- – magia
- – krew
- – tradycja, rytuał, ceremonia
- – paliwo
- – heroizm, odwaga; autorytet
- – uczucie; życie
- – dobroć
- – miłość; związek
- – mydło; zasada, wodorotlenek
- – twarda skorupa; kokos
- – yoyo, proca
- – błysk, połysk
- – cząstka; atom; kwant
- – łańcuch; kajdanki; klatka; więzienie
- – mięso
- – mleko
- – ser
- – lawa, magma; wulkan
- , – niebezpieczeństwo
- – okulary
- – obraz
- – sukienka
- – szminka, makijaż
- – noc
- – sen
- – trąba
- – plony
- – nasiono
- – pustynia
- , – usta

- Gąbki żyją w jednym słonym jeziorze termalnym. Jego unikalny skład – siarczan litu z dodatkiem niewielkiej ilości kwasu ortoborowego sprawia, że Gąbki mogą używać jego wody do wysyłania sobie impulsów nerwowych (posługiwać się swoją telepatią), ale również wysyłać je i odbierać od innych stworzeń, które dotkną jeziora.
- Gąbki są gatunkiem zagrożonym (dokł. bliskie zagrożenia lub narażone; IUCN: NT lub VU), ponieważ rozmiar jeziora jest ograniczony oraz niemalże nie ewoluowały od milionów lat; co w przypadku zniszczenia jeziora wiązałoby się z ich wyginięciem. Na szczęście dzięki aliansowi z KIV jezioro jest chronione.
- Pomimo tego, że Venreluxy są pierwszym gatunkiem inteligentnym w

uniwersum KIV, jest możliwe, że Gąbki były przed nimi, ale tak naprawdę, z powodu specyfikacji ich języka, ich inteligencja mogła być odkryta dopiero po zetknięciu się gatunku rozumnego z jeziorem, ponieważ ten sposób przekazywania informacji między osobnikami nie różni się wcale od np. sygnałów chemicznych czy mowy ciała.

- Gąbki rozmnażają się przez fuzję – jest to sposób, łączący w sobie cechy pączkowania, fragmentacji, zarodników i zapłodnienia płciowego.
- W celu rozmnożenia, odrywają kawałek tkanki, którego komórki rozpadają się, tworząc gwiazdki i kulki, analogi spermy i jajeczek
- Gąbki mają 2 zestawy chromosomów płciowych
 - Pierwszy zestaw determinuje płeć pierwszorzędną i ma 5 alleli
 - Drugi zestaw determinuje płeć drugorzędną i ma 13 alleli
 - Każda z płci może krzyżować się ze sobą nawzajem, ale nie ze samą sobą
 - Wszystkie chromosomy płci są współdominujące i działają bardziej jak grupy krwi z odwróconym konfliktem serologicznym niż coś, co wpływa na rozwój cech związanych z płcią, gdyż Gąbki są plechowcami
- liczebność Gąbek to około 50 tys., co daje 0,02 Gąbki / m³ jeziora (co po ekstrapolacji daje ok. 0,07 / m²)

Tome□ile

twomebrjile, twomebrjilin

- **Oganesson k'Fari** – ostatni król mózgu roju długowiecznego gatunku Plat. podbił on wszystkie inne
- **Taliben** – miecz/szabla z planety Żemiuls
- **Pjinkumtas** – zakres; coś co można rozciągnąć, zinterpretować na wiele sposobów
- Tome□ile posiada rodzaje gramatyczne oparte na animacji / klasach (choć wyższe klasy mają również rozróżnienie na płeć), a są to:
 - klasa Oganessona – k' (tylko ♂) – używana jedynie przez króla roju Platów, nadana samemu sobie, bo lubi on dźwięk litery "k"
 - klasa rozrodcza – w' (♂), j' (♀) – używana przez przedstawicieli roju, którzy zdolni są do rozrodu (w tym król roju)
 - klasa zwykła – □' (♂), λ' (♀), l' (dla organizmów bezpłciowych, hermafrodytycznych oraz o innej płci) – używana w stosunku do wszelkich stworzeń zdolnych do poruszania się, nie będącymi osobnikami roju Platów
 - klasa robotnicza – □' – używana przez członków roju zapewniających podstawowe potrzeby życiowe
 - klasa pomocnicza – r' – używana przez członków roju, którzy zajmują się sprawami mniej potrzebnymi do przeżycia samego w sobie, jak obronność czy nauka (tradycyjnie jest to niższa kasta roju, ale jest traktowana na równi z klasą robotniczą)
 - klasa specjalistyczna – r' – są to osobniki roju wyspecjalizowane w

jednym, jedynym celu [na przykład przeżuwanie pokarmu (takie osobniki nie mają systemu trawienno innego niż prymitywny żołądek) lub karmienie młodych (takie osobniki są jednym wielkim wymieniem)]

- klasa nieożywiona – η' – stosowana do nieporuszających się obiektów fizycznych (w tym koralowców i gąbek oraz oczywiście większości roślin i grzybów)
- klasa niematerialna – m' – odnosi się do rzeczy niematerialnych de facto oraz do cieczy (nie licząc tych znacząco bardziej lepkich od wody) i gazów (w języku Tomeńskie tych rzeczy nie można nazwać słowem tłumaczonym na "materia")
- sylaby (litery) ĭ, ŷ, ů są zawsze akcentowane
- planeta Żemiulus jest ostatnią przyłączoną do KIV za życia jego założyciela

Phen Sij

fheun šju, šunain

- **Phen** – *Phen* lub *en* to osoba, która jako pierwsza zjednoczyła kraj, dając pismo i standardowy język (podobnie jak na Ziemi zrobił to Mesrop Masztoc dla Armeńczyków)
- **Sij** – język; pismo; kultura
- **Žina** – kraj (imperium jedynie w odniesieniu do Žina Coe, ponieważ jako pierwsi na swojej planecie stworzyli państwo, stąd nazywają samych siebie "krajem")
- **Coe** – cesarstwo
- **Ho** – królestwo
- **Wuzæn/ē** – *Wuzæn/ē* to fałszywe, starożytne, "pradawne" bóstwo, które według wierzeń było stwórcą oraz opiekunem planety
- **Šahoēgə** – świat; planeta
- **Ołizinpə** – kształt
- **Žawnu** – zmiana; kamuflaż
- **ył** – spójnik "i"
- **-ēego** – część dopełniacza
- **ēuser** – ojciec–dziadek (relacja kazirodca)
- W tym języku wszystkie głoski mówione są nosowo.
- W tym języku występuje wiele dźwięków, które uznawane są za zaburzenia mowy w językach ziemskich.
- Zmiennokształtni nie mają dymorfizmu płciowego. Wyjątek stanowi obecność pojedynczego sutka na środku tułowia oraz nibymacicy nad kloaką u samic oraz obecność nibypenisu nad kloaką u samców.
 - Zmiennokształtni mają kloaki, ale również penisy i pochwy. Ich penisy i pochwy działają tak jak te znane nam, natomiast kloaki Zmiennokształtnych łączą jedynie ujścia układów wydalinowego i pokarmowego, tzn. w odróżnieniu od tych znanych ludziom, nie są ujściem układu rozrodczego.

- U Zmiennokształtnych białka zbudowane są z arsenu i selenu zamiast z fosforu i siarki
- Zmiennokształtni nie znają toalet oraz kanalizacji ściekowej. Załatwiają się na dworze, na ulicach, przez co cała ich planeta śmierdzi, a jeśli przyjdzie potop, to pływają w tym wszystkim i jest to jedyny sposób, żeby oczyścić ulice z ich odchodów. Kwestia odchodów podyktowana jest dodatkowo tym, że nie szkodzą im bakterie się tam zalegające oraz nie przeszkadza im ten smród. Dodatkowo Zmiennokształtni są koprofagami. Jeśli natomiast chodzi o to, że nie boją się powodzi, to pomimo braku znajomości akweduktów wszelkiego rodzaju, potrafią budować domy odporne na tego typu “katastrofy” naturalne, a dodatkowo potrafią bardzo dobrze pływać.
- Zmiennokształtni są bezkręgowymi strunowcami.
- Przez to jak Zmiennokształtni w swojej oryginalnej formie się poruszają, to ich cięża “wybija” im plecy, a nie brzuch, choć tak na prawdę jednak rosną im brzuchy, a ich struny (bezkręgowe kręgosłupy) się wybrzuszą (czy też raczej wyplecają)

Keq A Hq

kekahon, kekhoñin

- **Keq** – kraina
- **A** – język
- **Hq** – sól
- □**ę'** – sektor
- □**ę' N1164** – sektor N1164 – stolica **Keq Hq**
 - sektor ten został wybrany na stolicę z powodu najbogatszych złóż surowców naturalnych

Cul Anzÿ□

cul oañišušly, oañišin

- **E** – okrąg
- **Ė** – koło
- **O** – sfera
- **Ö** – kula
- **Ů** – parabola
- **Ů** – sinusoida
- **Y** – hiperbola
- **Ÿ** – hiperboloida, przestrzeń hiperboliczna
- **U** – powierzchnia
- **Ü** – objętość
- **A** – punkt

- **Ä** – linia
- **Uvarqeda** – ogrodnik; nazwa gatunku posługującego się Ańsiowym dosłownie oznacza ogrodnika, ponieważ gatunek ten od początku swojego istnienia zajmował się uprawą roślin
- **Üvarqeda** – ogrodnicy (gatunek)
- **Uvärqeda** – ogrodnicy (zawód, zajęcie)
- **Cul** – język, mowa
- **Üv** – pojemnik, zbiornik
- **Ötər** – piła
- **Ötər** – ząb, zagięte ostrze
- **Ötər** – szczeka
- **Žarda** – żarówka
- **Fut** – komórka
- **Füt** – tkanka
- **On** – warga
- **Ön** – usta
- **Žarne** – pośladek
- **Žarnë** – pośladki, dupa (cały miesiąc wielki pośladków i odbył)
- **Žerfo** – piękno
- **Žerfö** – miłość
- **Cfajtuh** – wulgarne określenie bydlaka śmierdziela
- **Tulah** – przodek
- **Kaqnar** – alkohol
- **Antenka** – szara eminencja
- **Qejaplonda** – śmiałek, kozak; agent
- podobnie jak emperatorskim, w anisiowym diereza (umlaut) odpowiada za znacznik długiej samogłoski oraz liczby mnogiej, ale dodatkowo oznacza zbiór
- Ogrownicy pachną owocami i kwiatami, powietrzem po deszczu, poranną rosą i czasem grzybami
- Pawne☐ jest księżycem gazowego giganta, który, podobnie jak ziemski księżyc, jest zawsze skierowany tą samą stroną do planety.
 - Oznacza to również, że Pawne☐ański “dzień” oraz "rok" trwają miesiąc ich planety.

Hwεβε Næ☐s

Huysfy, Huysfin

- **Eħæ☐a** – świętość, papieżstwo (“stolica apostolska”)
- **☐ygwa** – państwo, kraj
- **Næ☐s** – język
- **Hjæpus** – kwiat
- szyk zdania to OSV/DPC (Object Subject Verb / Dopełnienie Podmiot Czasownik)

- przeczenie tworzy się poprzez zmianę szyku na SVO/PCD lub (jeśli zdanie jest długie oraz najczęściej w języku potocznym) poprzez powtórzenie po rozmówcy czasownika – np.:
 - – jabłko ty zjadłeś (czy)? (w tym języku partykułę pytającą daje się na koniec zdania, choć nie jest ona obowiązkowa, podobnie jak w polskim czy emperatorskim)
 - – ja zjadłem jabłko (lub samo “zjadłem” – co wbrew tłumaczeniu na polski, oznacza “nie zjadłem” czy też bardziej “nie JA je zjadłem” tzn. “zrobił to ktoś inny”)
- zebniki: 0 – ħə; 1 – re; 2 – ða; 3 – we; 4 – fa; 5 – ŋe; 6 – ga; 7 – je; 8 – wa; 9 – e; X – ba; U – le; D – za; T – qe; Q – xa; C – ce
- klasa wyższa używa systemu 16–ego (hex), klasa średnia 6–ego (sex), a klasa niska nie ma dostępu do edukacji i nie potrafi liczyć, zna jedynie słowa “mało” i “dużo”
- nazwy liczb w systemie 16–wym tworzy się poprzez dodanie -□ za każdą dziesiątką, setką i tysiącem oraz -h dla każdego dziesięć tysięcy np. 6712345 to ga□je□rehða□we□fa□ŋe
 - w przypadku obecności 0-a na końcu, pomija się “ħ”
 - i tak liczba 70 to je□ə, 700 to je□ə□ə, natomiast 7010 to je□ħere□ə
- w systemie 6–owym nie ma tych zasad i liczba 543210 to ŋefaweðareħə
- Hefe Najs jest językiem wspólnym wszystkich 3–ech gatunków inteligentnych Slehu i działa jak język pomocniczy w porozumiewaniu się międzygatunkowym. Istnieją również języki pomocnicze w obrębie tych 3–ech gatunków:
- język Yjflyhiłoa’ów: m n p b t̥ d̥ t̥ʰ d̥ʰ f □ s z ɬ ʒ ħ~h v r j l λ i e ε æ ə ɑ ɔ
- język Fołwołgoangoł’ów: m̥ n̥ ɳ t̪ t̪ʰ d̪ d̪ʰ ɖ q q' ɡ c͡ʃ' p̪ ð ʃ~ʂ ʒ̺ j̺ ʒ̻ x x' ɹ̺~ɹ̻ u̯ h̺~ç̺ b̺ p̺ r̺ r̺' t̺ ʒ̺ □ ʒ̺ c͡ʎ y̺ ʊ̯ ɾ̺ θ ʒ̺
- język Ynilisl’ów: m̥ n̥ j̥ ñ̥ p̥ b̥ t̥ d̥ c̥ j̥ φ β b̥~p̥ ɬ ʒ x~ħ~h h~ç̺ j̺ u̯ m̺ r̺ j̺ r̺ λ̺ j̺ ɬ̺ i̺ i̺ y̺ ỹ i̺ i̺ e̺ ē̺ æ̺ œ̺ a̺ ã̺ ɑ̺ ă̺ ɔ̺ õ̺ ʌ̺ ˜
- te trzy języki są bezpośrednimi “potomkami” Hłefe Najs i są trochę jak języki słowiańskie, romańskie germańskie, itd. dla pra-indo-europejskiego
- Jeheje Zlyghłoa Hłyfy jest jak Watykan dla prawdziwego świata lub Miasto Republiki dla świata Awatara z nickelodeona. Służy jako wydzielony obszar i pełni funkcję zrzeszania pewnej grupy osób. Ale w przeciwieństwie to Watykanu czy M.R., nie jest państwem-miastem

tryb nocny, pokrywają się drewnopodobną substancją i tak przeczekują noc i nie są atakowane

- Zwierzęta ze Slehu są całkowicie sterylne i mogą się rozmnażać jedynie wtedy, gdy wystawione są na działanie soku tzw. Drzewa Matki, roślina, która tworzy struktury podobne do ściętego pnia, wypełnionego mleczną, jasnoróżową cieczą; dodatkowo dostarcza wielu ważnych składników odżywczych i usuwa toksyny, w tym produkty przemiany materii
- ich odchody mają zapach czekolady

ʔy–Dʔpmegcʔi

yju dypmegcʔi, dypmegcʔin

- Kolejność abdadu: ʔʔ Ff Yy Bb Mm Nn Hh Rr Ll Ss Řř Jj Vv Ww Kk Cc Gg Pp Dd Tt □□ Qq Oo Aa Ee Ii
- Yju Dypmegcʔi jest pierwszym językiem w KIV, który zapisywany jest abdadem
- **-pl** – częśćka liczby mnogiej
- Słykjedy wyglądają jak szympansy z kształtem ciała raptora (podobni do Satyriaków z “All Tomorrows”)
- Słykjedy posiadają genitalia na końcach swoich ogonów
- Słykjedy posiadają włoski czuciowe, podobne do psich
- **Disnats** – osoba
- **Arant** – broń
- **Ync** – pojazd
- **Flor** – owad
- **Řbos** – mężczyzna
- **Sanagomka** – kobieta
- **Skar** – poduszka
- **Mohamad** – “Kozo–Słykjed”, gatunek natywny dla Bestraku, jest podobny do Słykjeda, ale ma głowę kozy oraz grubszy i krótszy ogon, jest analogiem małpy dla ludzi
- **Mřʔmř** – włoszek czuciowy
- **Batman** – miasto
- **Al-** – z (kim, czym), częśćka narzędnika

Cħljťnař Ləwpʔes Q□wwfty

???, ???

- ?

`Mpzzn

empyżyn, empżyñin

- w Empżn struktura sylaby to $(C)VC(C^\infty)^\zeta$ – oznacza to, że musi ona zawierać jedną samogłoskę i kończyć się na spółgłoskę, a opcjonalnie może się zacząć od jednej spółgłoski i skończyć nieskończenie długim ciągiem spółgłosek oraz ostatnia spółgłoska jest faryngalizowana
 - w przypadku braku finalnej spółgłoski w zapisie sylaby, wymawiane jest zwarcie krtaniowe
 - w gwarze wiejskiej ostatnia litera jest welaryzowana
- n przed samogłoską wymawiane jest jako [ŋ]
- większość sylab w Empżn zaczyna się na “e”, zatem w skróconym zapisie używa się grawisa lub ‘okiny
- chociaż tylko “i” oraz “u” mają nosowe formy, to inne samogłoski mogą być lekko nosowe gdy stoją przed spółgłoskami nosowymi
- początkowe n również może tworzyć nosowe samogłoski, ale nie jest to aspekt standardowego Empżn i taka wymowa uznawana jest za gwarę wiejską
- `Nfz – gody

Veprado

verpado, rouyñclyñin

- ?

Ntar

nñuar, juñntuahuin

- **Ėakỹñ** – kanapka
- **Žũñbõr** – pieczywo (robione ze starych uschniętych wodorostów i specjalnego enzymu morskich owadów; prażone, nie pieczone; najbliżej temu czemuś do podkłomyków z drożdżami lub raczej do cienkiego spodu do pizzy)
- **Epiñlo** – łatwopalny
- **Sanuŝ** – rozumny, inteligentny (znaczy to samo, co łacińskie “Sapiens”)
- Epiñlo Sanusy są jedynym gatunkiem, mogącym żyć na lądzie bez przerwy, ponieważ są chronione przed wysychaniem specjalnym sebum, które jednak jest łatwopalne – stąd nazwa ich gatunku
- Epiñlo Sanusy mają kość w języku
 - czasami ich język może odpaść, zostawiając jedynie część z kością, a gdy tak się stanie, wtedy gorzej radzą sobie z rozdrabnianiem pokarmu, gdyż ich języki są niemniej ważne w tym procesie co ich zęby
 - tym bardziej jest im trudno, gdy owa kość wypadnie im z ust i zgubią

P□z□zle

puzuzle, ŝuwerin

- “o” na końcu wyrazu wymawia się jako [o], zamiast [p]
- na końcu słowa nie może wystąpić spółgłoska nosowa, w takim wypadku bez żadnych oznaczeń występuje samogłoska nosowa, np. polskie słowo “on” w puzuzle zostało by zapisane jako “o” i przeczytane jako “ą” [õ] lub angielskie słowo “in” zostało by zapisane jako “i” i przeczytane jako [ĩ]
- jeżeli słowo kończy się na samogłoskę, to jest ona wtedy przedłużana
- jeżeli w zapisie występują po sobie dwie spółgłoski nosowe (nn, mm, nm, mn), wtedy wymawiane jest to jako [m̃ñ]
- wiele Rhodkajnowskich stworzeń może zarazić się wirusem Jos. ma on 2 rodzaje: Jos–Fi i Jos–Po. oba rodzaje dają takie same objawy, ale są leczone przez inne rodzaje białkowych surowic. podanie złej nie daje żadnych efektów, ale obie te surowice się nawzajem zwalczają i gdy poda się choremu dobrą po podaniu złej, ten umrze. technologia Trechufatów nie pozwala na badania genomu wirusa, a tym samym na dokładne poznanie jaką odmianę złapał chory.

Bl̃ht□e

blouht□o, blouht□in

- ?
- Ałczło’y to stworzenia o symetrii promienistej
- kształtem przypominają kielich kwiatowy, pośrodku którego jest słup zakończony zatyczką
- na brzegu kielicha i zatyczki znajdują się zęby
- na górze zatyczki znajdują się liściopodobne twory wabiące mniejsze zdobycze, większe natomiast wpadają do kielicha, który jest jednym wielkim żołądkiem i nie ma ujścia
 - wabiki są również trujące
- Ałczło’y prowadzą stacjonarny tryb życia, zakopując się w ziemi i czekając na ofiarę, mają za to nogi, które tak jak korzenie pobierają z ziemi wodę i sole mineralne
- wabiki na zatyczce są zielone, kielich jest żółty, a nogi brązowe
- mają po 6 oczu umieszczonych na zatyczce nad zębami i 4 nogi

- idealnie są one rozmieszczone równomiernie, ale zdarza się, że tak nie jest. kanonem ich piękna jest idealna symetria rozmieszczenia co 90° dla nóg i 60° dla oczu
- ich słupek jest ich narządem respiracyjnym, a u spodu znajduje się aparat mowy
 - jest on również narządem rozrodczym, który wypełnia się zarodkami podczas ciąży, wtedy samica pobiera powietrze z jedzenia i fotosyntezy wabików
- pomiędzy żołądkiem a płucem znajdują się inne organy
- posiadają 210 mózgów, które usytuowane są w zatyczce, która jest dodatkowo utwardzona

Itəm Sxera–q

içeñ şežy–oñ, şežin

- Stworzenia z Hyr są bytami mechanicznymi. W ich atmosferze (oprócz azotu) znajdują się jedynie gazy szlachetne.
 - oznacza to zatem, że znacznie ciężiej jest im pobierać energię z cukrów, a łatwiej z mikro i makro elementów
 - co natomiast oznacza, że ich ewolucja poszła w kierunku odwrotnym do tego, jaki obrała ona na Erminie, gdzie stworzenia będą bezstratnie zachowywać te elementy, a jedyne co będzie im potrzebne to energia z cukrów

r–Ŵaru fǎ Menel qrȳn–Nudow

rŵaru, ŵarin

- **Dymafcr** – wielki, potężny, maksymalny
- **r-** – częśćka przymiotnika
- **fǎ** – niejako odpowiada rodzajnikowi określone (np. ang. “the”), ale bliżej temu czemuś do znacznika tematu (np. jap. “wa”)
- **Menel** – język
- **qrȳn-** – częśćka nieznanego w językach ziemskich przypadku “Saturativus” (pol. “Napełniacz”), a odpowiada na pytanie “pełny czego?”
- **Qrȳn** – pełny czegoś / saturativus
 - idąc tą logiką “przymiotnik” powinien być zapisany jako “R”, ale w rŵaru nie ma słowa oznaczającego przymiotnik, ale “R” nie jest słowem ze względu na brak spółgłosek, zamiast tego używa się słowa “epitet”
- **Nudow** – sarkazm
- **Rqndȳv** – epitet

Xcasata□a

hcasatacka, cktasacahin

- ?
- planeta Cfe jest ostatnią planetą KIV znajdującą się w galaktyce Venreluxów
- Cfe jest planetą samotną, czyli nieorbitującą wokół żadnej gwiazdy. Życie przetrwało na nim tylko dzięki licznym zjawiskom geotermalnym oraz gęstej atmosferze i silnemu efektowi cieplarnianemu, co nie pozwoliło ochłodzić planety przez te miliony lat.
 - Choć i tak średnia temperatura wynosi tam nieco ponad -100°C
- Cfe obraca się synchronicznie względem jądra galaktyki Venreluxów, będąc ciągle skierowaną południowym biegunem magnetycznym ku niemu pod kątem $2,0738\pi^{\circ}$ względem płaszczyzny dysku galaktyki

Ča

nca, ešwuiyin

- ?

Aíáũĩ

ajauji, jaeain

- ?

Fet Rirhi

fop□ bribri, fo□in

- ?

- Szkielet Bumwły'ów to jedynie kręgosłup, szczeka, żebra i ręce
 - nie posiadają one czaszki, a ich przewód pokarmowy i drogi oddechowe prowadzą do ich "nogi" poprzez dziurę w mózgu w kształcie donuta, który znajduje się w żebrach
 - ich "noga" podobna jest do nogi ślimaka (części, na której ten się porusza) z wypustkami na ramionach rozgwiezdy, za pomocą których Bumwły'y manipulują przedmiotami
 - ich narządy wewnętrzne, takie jak płuca, jelita i kilka innych, znajdują się w "nodze"

- w części szyjnej (tudzież tułowia) znajdują się nerwy i gruczoły, a w ostatnim jej odcinku, tuż przed “nogą”, narządy rozrodcze
- Bumwły’y są żyworodne, a ich pępek znajduje się pomiędzy “nogą” a odbytem

Nawikisi

nawikiši, nawikin

- Nawikisi posiada 5 przypadków: Mianownik, Biernik, Dopełniacz, Celownik i Miejscownik
- Nawikisi ma 3 rodzaje gramatyczne:
 - męski, który może używać tylko **u** oraz **ü**
 - nijaki, który może używać **o a e i**
 - żeński, który może używać **o a e i**
- **ü** oraz **i** są jedynie udogodnieniami romanizacji, pismo Nawikisi nie odróżnia ich od **u** oraz **i**
- domyślnym sposobem czytania romanizacji Nawikisi jest założenie, że sylaba jest otwarta. w celu wyeliminowania pomyłek stawia się apostrof w miejscu, gdzie kończy się sylaba np. Q̣̣nttej’arin to qin-ttej-a-rin. bez apostrofa można by było założyć, że jest to qin-tte-ja-rin. zupełnie innymi słowami są również Q̣̣nttej’ar’in (qin-ttej-ar-in) i Q̣̣nttejar’in (qin-tte-jar-in)
- **Mimi** – słodki (często występuje również jako cząstka -mi, odpowiadająca japońskiemu -chan)
 - ze względu na podobieństwo tych dwóch słów, Nawiki zapożyczyła emperatorskie słowo “mjumin” w formie **Mij’umin**
- **Q̣̣nttej** – w paski, paskowany
- **Arin** – pomarańczowy
- **Ciwol** – turkusowy, niebieskozielony; niebiesko-zielony
- **Noor** – czarny
- **Hape** – zdrowie, życie
- **Huj** – penis
- w Nawikisi możliwe jest stworzenie 1805 sylab i 14440, jeśli liczyć długie litery
- Nawikisi jest dość kontekstualne, podobnie jak japoński
- szyk zdania to postpozycyjny (poimkowy) SVO / PDC
- **ko** – marker dopełnienia
- Nawikisi jest językiem izolującym, co oznacza, że sens zdania zawarty jest w kolejności słów. z drugiej jednak strony ma dowolny szyk zdania dzięki odmiennym markerom, ale używa się ich w sytuacjach, w których ciężko jest zrozumieć zdanie z samej kolejności oraz kiedy trzeba wyszczególnić część mowy
- przykładowe zdanie “człowiek prędkość (marker dop) książka zwierzę czytanie” można przetłumaczyć jako “człowiek szybko czyta książkę o zwierzętach”
- w Nawikisi nie ma jednoznacznie określonej liczby gramatycznej. jest to np. 3 + rzeczownik. bliżej nieokreśloną liczbę kolektywno-mnogą tworzy się poprzez powtórzenie, lub jeśli słowo jest długie (zazwyczaj od 3-4 sylab), wtedy można

użyć markera-partykuły **avv**

- **atakamijjo** – wykrzyknienie znaczące tyle co świetnie, wspaniale, cudownie
- oprócz Abola Pomarańczowopaskowanego istnieją jeszcze **Abol Q̣inttejciwol** - Abol paskowany na turkusowo oraz **Abol Noor** - Abol czarny (który to w rzeczywistości jest szeroką grupą zwierząt, charakteryzującą się ciemnym kolorem skóry, a nie pojedynczym gatunkiem i odpowiednikiem ziemskich małp), ale Abol Pomarańczowopasy jako jedyny jest inteligentny.

Biblic Jotapedwe

wywiłš josfafezwue, wazwovysin

- **Jotapedwe** – język wspólny, język pomocniczy
- **Bibla** – starożytność
- **-ic** – cząstka przymiotnika
- **Wadizla** – nowożytność
- **Shingis** – dowódca polowy, wojenny
- **Prius** – najwyższy kapłan
- **Sharleman** – król
- **Tutenhamon** – syn boży
- **Krysus** – Bóg
- **Zhafar** – wieszcz, wróżbita
- **Sultan** – Sultan, zwierzę przypominające świnię i krowę, ma 6 nóg
- **Ciu** – mężczyzna

Ihizværi

yhyšwuevy, yšwuevin

- ?

Tslen

tyslean, êeagueatylin

- ?
- Titły wyglądają jak kupa słomy
- są organizmami kolonialnymi, a część ich ciała, która przypomina słomę to owłosione wężyki. ta część jest ich skórą, palcami i narządami zmysłów
- drugą częścią ich ciała jest “pień”, który ma strukturę pierścieniową, która podobna jest do kręgosłupa i jest ich mózgiem, narządem mowy, ustami, nosem i płucami, narządami rozrodczymi i innymi wnętrznościami

- z tego względu mają bardzo dobrą regenerację, jeśli przyłączają kawałki ciała z własnym kodem genetycznym
- istnieje sposób wiązania “słomy”, który sprawia, że wyglądają jak chochoł lub strach na wróble. dzięki temu Titły zyskują na sile, obronie i zręczności, kosztem prędkości. najczęściej korzystają z tego wojownicy i rzemieślnicy
- wiązanie nie jest permanentne i nie zostawia śladów
- język i kultura Czegłétlów przypominają środkowoamerykańskie m.in. w sferze architektury
- w kulturze Czegłétl stosowane jest rytualne poświęcenie Titłów

$i_1 a i_2 a i_3 a i_2 a i_1 a$ bki₃yeh

bryhyŷiyeh, ŷyrhjamjacsín

- **Goj** – nieboscy Zymowie – niecywilizowane ludy, które przetrwały światową wojnę nuklearną ze względu na swoje odosobnienie
- Bogowie–Zymowie to ocalańcy z wojny nuklearnej. pierwotnie byli to bogaci i inteligentni ludzie, którzy zawczasu zdążyli schronić się w bunkrach, a obecnie używają zaawansowanej technologii by podawać się za bóstwa Gojów
- istnieje 12 wyższych bóstw utożsamianych z niepodzielnymi siłami natury i jest to coś w stylu żywiołów
- ... oraz 69 bóstw średniego stopnia, odpowiadających za zjawiska, będące mniej namacalne i traktowane jako coś, co może być rozłożone na 12 sił wyższych bóstw
 - najważniejszym średnim bóstwem jest bóstwo (najczęściej samica) miłości, jako owoc związku bóstwa (najczęściej samca) śmierci i bóstwa (najczęściej samicy) wody
- ... jak i również wiele pomniejszych bóstw, mający status osoby nadprzyrodzonej, ale nieobejmujących żadnych stanowisk
- Bogowie nie rozmnażają się w tradycyjny sposób, a zamiast tego przysposabiają Gojów na to stanowisko poprzez wczepy cybernetyczne i inżynierię genetyczną
 - dzięki wszczepom mogą zrozumieć język Bogów i mieć wyższą pojemność mózgu
 - wczep to hełm podłączony do rdzenia kręgowego
 - w celu jego zamontowania usuwa się skórę głowy i czaszkę, co ma pomóc w integracji z wszczepami i dodatkowo ochronić mózg przed zniszczeniem
 - dzięki zmianie genów mogą wykorzystać cybernetyczny wszczep
 - inżynieria genetyczna pozbawia ich możliwości rozrodu, ale uodparnia ich na promieniowanie atomowe i większość chorób
 - Bogowie mają jedną parę chromosomów więcej niż Gojowie, bo 17 zamiast 16 i jest on wprowadzany jako nowy 10-ty chromosom
 - sam chromosom nie jest jednak przyczyną bezpłodności
 - chromosom ten pozyskiwany jest od dwóch Bogów, którzy od

teraz stają się “rodzicami” nowego Boga

- Gojowie nie znają języka Bogów, tylko pojedyncze słowa
- Bogowie żyją na terenach powojennych i w niedostępnych górach
- Bogowie na tereny Gojów przemieszczają się statkami powietrznymi, aby się z nimi spotkać, otrzymać hołd, ofiary oraz zabrać tych, którzy zostaną nowymi Bogami
- zostanie Bogiem jest dobrowolne, ale tylko niektórzy mogą dostąpić tego zaszczytu, a są to przeważnie silni, inteligentni i zdrowi Gojowie

qes'dija

ješdija, ŋaŋin

- Kolejność abugidy: s d p k l j f h m n ŋ t w c r q a ' i e o u
- pismo jesdzija to abugida z domysłą samogłoską “a” i jest pisana z prawej do lewej
- struktura sylaby to C(V). w przypadku pojawienia się kasownika ('), samogłoska przy nim stojąca zostaje włączona do poprzedzającej jej sylaby tworząc CVC. jeśli natomiast pojawią się 2 kasowniki wtedy druga samogłoska przechodzi do następującej po niej sylaby tworząc CVC–CCV(C)
 - np.: kak'sas to kak–sas; kak'k'sas to kak–ksas
- litera r może przyjmować dowolną wartość fonetyczną, która uznawana jest za rotyczną, czyli angielskie, francuskie, niemieckie, polskie, rosyjskie lub hiszpańskie słabe r lub ich bezdźwięczny wariant

Fresemen

fresemen, semeŋin

- Kolejność alfabetu, wraz z ich nazwami:
 - Ææ – æd [æd̥]
 - Ww – wi [vi]
 - Bb – bic [bi:k]
 - Pp – pectă [pektə]
 - ʒʒ – ʒærg [ʒærg]
 - Ee – en [ɛn]
 - Cc – crewil [kruəl]
 - Σʃ – ʃæcer [ʃæker]
 - Tt – total [tɔtəl]
 - Gg – gag [gag]
 - li –
 - ifel [ifel] (jako samogłoska)
 - iel [iel] (jako spółgłoska)
 - Rr – raf [raf]
 - Hh – hiw [xi:v]

- Ss – səwl [sul]
- Ll – lili [lili]
- Oo – open [ɔpɛŋ]
- Ff – focæl [fɔkæl]
- Dd – do [dɔ]
- Uu – uin [ɲiŋ]
- Nn – nen [ɲɛŋ]
- Mm – mem [mɛm]
- Aa – aren [arɛŋ]
- ǿ – emota [ɛmɔ̥tɑ]
- Oraz nieużywane współcześnie litery archaiczne:
 - Vv – wega [vɛgɑ]
 - Zz – ʃotǎ [ʃɔ̥tə]
 - Kk – cewm [kum]
 - Yy – ibar [ibɑ̥r]
 - Xx – hoc [xɔk]
 - Qq – uie [ɲjɛ]
 - Jj – jim [ɕim]
- emota posiada właściwość odwrotną do akuta. kiedy akut wskazuje akcent ruchomy, tak emota kasuje go, przy czym pozostawia szwę w miejscu skasowanego akcentu. emota występuje również w dwuznaku ew, jeżeli wyraz jest jednosylabowy (wyjątek stanowi nazwa archaicznej litery Kk), nie zmienia to jednak “u” w “ə”
- emota romanizowana jest przez brewis. w oryginalnym alfabecie semeńskim wygląda jak cedylla, s lub pochylone 5 bez górnej belki, pisane nad literą
- litery archaiczne wypadły z użycia, ponieważ na przestrzeni ewolucji języka ich wartości fonetyczne zrównały się z innymi literami. obecnie litery te używane są w innych językach na Rbaszerze, mając przypisaną zupełnie inną wartość fonetyczną
- najbardziej prawdopodobne wartości fonetyczne liter archaicznych to: /ʊ/, /ɜ/, /q/, /i/, /ɯ/. wyjątek stanowią Qq oraz Jj:
 - Qq stanowiło wariant Uu (choć jest prawdopodobne, że miało wartość ǃ lub ʌ; i ta druga jest najczęściej używana w innych językach)
 - Jj nigdy nie zmieniło swojej wartości, dźwięk sam z siebie przestał być używany w semeńskim
- semeński na Rbaszerze jest językiem pomocniczym i jego litery są podstawą ichniejszego MAF-u, ale jak zostało to powiedziane, ma on więcej liter niż potrzebuje. a oto lista najczęstszych dźwięków jakie zostały przypisane nieużywanym przez język semeński literom w innych językach z Rbaszeru:
 - Vv – /ʊ/, /ɯ/, /w/, /ɥ/, /β/, /ɰ/
 - Zz – /ɜ/, /ʂ/, /ð/, /p/, /t̪/
 - Kk – /ɣ/, /q/, /ŋ/, /ŋ/
 - Yy – /i/, /ɣ/, /ɜ/, /ɪ/, /ɐ/
 - Xx – /ɯ/, /h/, /ħ/
 - Qq – /ʌ/, /j̥/, /j̥~j̥/
 - Jj – /ɛ/, /t̪ɛ/, /c/

aśk
ašk, aškin

- ?

Lockust
loččuśyč, loččuśyŷin

- ?

A□odñ
hyluzweñ, luzweñyin

- **d** – ja, my
- **dr** – my inkluzywne
- **dj** – ty, wy
- **dv** – on, ona, ono, oni, one

Xndehũh
hynduhũh, hyndyhuħin

- **Xndehũh** – lud, plemię z terenów Xndehuh
- **Xndehuh** – kraina geograficzna na Rend Uje

CŦupijawo
cupijawo, cupijin

- Kolejność alfabetu:
- w tym języku dyftongi, które składają się z samogłosek o zbliżonym otwarciu lub zbliżonej tylności ewoluowały w długie samogłoski
 - <ii, iu, ie> [i:]
 - <ui, uu, uo> [u:]
 - <ei, ee, eo, ea> [e:]
 - <ou, oe, oo, oa> [o:]
 - <ae, ao, aa> [a:]
- pozostałe dyftongi to:
 - <ia, ua, ai, au> [ja, wa, aj, aw]

- dyftongi takie jak <io, ue, eu, oi> nie istnieją i nie są to również zbitki samogłoskowe
- zgodnie ze wzorem, <qq̥> powinno się wymawiać jak [ʔ], ale nie może istnieć taki dźwięk, zamiast tego jest to [ʔ̥], choć sam dwuznak nie jest używany i zamiast tego [ʔ̥] występuje na końcu zdania, <q̥>

shəpp̥l̥l̥ leen

zeŋgiŋliŋsliŋ lën, zegilin

- w języku leen występuje harmonia samogłoskowa, związana z ich nosowością
- struktura sylaby w leen to (C)(C)V(:)(C)(C)
- alfabet leen jest nielinearny, podobnie jak koreański, ale jest pisany z prawej do lewej
- -l̥l̥ – cząstka przymiotnika
- **leen** ciężko jest przetłumaczyć, ale dla nie-Smolgów uznaje się, że tłumaczy się to na “język”, ale tylko w odniesieniu do zęgilowego
- Smolgi wyglądają jak jedwabniki (puchate ćmy) z 4 odnóżami i parą skrzydeł przypominających smocze/nietoperze, jednak nadal połączonych błoną podobną do owadzych
 - ich szczecinka jest biała, za to odnóża, skrzydła oraz błona są czerwone lub bordowe
 - zależnie od czynników genetycznych i środowiskowych, “królowa” może mieć różnorodne zabarwienie szczecinki oraz niemal czarne kończyny
 - Smolgi nie tworzą rojów jak ziemskie osy i pszczoły, za to bardziej podobnie do Venreluxów, status “królowej” jest uwarunkowany genetycznie jak i hormonalnie
 - samce również mogą być wielokolorowe, ale mniej wyraziście niż królowe
 - samce są większe od zwyczajnych samic, ale mniejsze od królowych
 - Smolgi żyją w systemach matriarchalnych
 - królowa jest zazwyczaj prosto przywódczynią danej grupy
 - królowa ma większe szanse na spółdzenie kolejnej królowej (jeśli córka królowej jest na drodze do odziedziczenia władzy, nazywana jest księżniczką)
 - Smolgi łączą się w związki poligamiczne na całe życie, ale żaden z mężów królowej nie jest automatycznie nazywany królem, ten tytuł przysługuje najbardziej barwnemu samcowi; jednak takie samce są najczęściej mężami królowych; a samo słowo, które tłumaczy się jako król oznacza bardziej dorodnego samca niż władcę, bo w zęgilowym (podobnie jak w angielskim) król i królowa nie są powiązanymi słowami (jak w polskim)

?

?, ?

- ?

şnraala Sänkğofaji

ñiale sañkofeži, sañkofin

- tf, t, ʈ oraz aa, ä; podobnie do polskiego rz, ż; h, ch; ó, u; mają tę samą wymowę, ale różne pochodzenie, stąd rozbieżność w pisowni
- struktura sylaby to (C)(C)(C)V(L), przy czym możliwe są ustawienia:
 - (T)(L)(F)V(L)
 - (L)(L)(F)V(L)
 - (L)(F)(F)V(L)
 - (F)(F)(F)V(L)
 - gdzie: T – spółgłoska zwarta, L – spółgłoska płynna, F – spółgłoska szczelinowa
- czasy: przeszły i teraźniejszy
 - rzadko używany, istnieje również czas nieprzeszły, czyli niejako przyszły
- rodzaje: męski, żeński
- liczby: pojedyncza, paukalna (2–9), mnoga (10+) i kolektywna (np. listowie, ludność)
 - w liczbie kolektywnej męski i żeński zamieniają się (np. ten człowiek, ci ludzie, ale ta ludność)
 - liczbę mnogą tworzy się poprzez dodanie ğ i ostatniej samogłoski lub podwaja się ostatnią samogłoskę i spółgłoskę; np. Gžir – Gžirir
 - w liczbie kolektywnej podobnie, lecz pomija się ostatnią literę; np. Gžir – Gžiri
- liczby w tym języku są konceptem pozalingwistycznym i ich nazwy nie korespondują z dźwiękami występującymi w czystym języku
 - 0 – [ʔ]
 - 1 – [ɪ]
 - 2 – [n̩]
 - 3 – [ʊʰ]
 - 4 – [ɪ]
 - 5 – [kɪ̥ʃ]
 - 6 – [ɰw]
 - 7 – [ʕə]
 - 8 – [ʒɪ]
 - 9 – [ʀ̥]
- język ten używa ʒ oraz ɪ na początku zdania, ale nie używa ! oraz ? na końcu zdania

Župan

župán, župòin

- struktura sylaby to (C)V(C(N)), przy czym N to w tym przypadku sylabotwórcze m lub n
- akcent pada zawsze na pierwszą sylabę, jeżeli nie, oznaczany jest dolnym akutem
- język ten używa systemu tuzinowego
- podobnie jak w Sankofie, nazwy liczb w Županie są pozalingwistyczne. w przeciwieństwie jednak, mogą być zapisane literami, ale mają wtedy dość odrębną wymowę (znak – właściwa nazwa – zapis literowy – czytanie zgodnie z zapisem):
 - 0 – [ä:] – aa – [‘äʔ.ä]
 - 1 – [ʒʒ] – žy – [ʒʒ]
 - 2 – [‘pɛ.ɲi] – peni – [‘pɛn.i]
 - 3 – [tʃej] – čei – [tʃeʔ.i]
 - 4 – [tʰũn] – thun – [tʰuwn]
 - 5 – [‘rɛ.ɖo] – redo – [‘rɛ.ɖo]
 - 6 – [tɛr.m] – term – [tɛr.m]
 - 7 – [ɸotɕs] – focs – [ɸotɕs] / [ɸotɕ.əs]
 - 8 – [‘ɔ.ro] – oro – [‘o.ro]
 - 9 – [əx] – yh – [3x]
 - □ – [ɪɛks] – iks – [ik.əs]
 - □ – [pät] – pat – [pät’]
- **Nova** – fala, natarcie; rozdział
 - Hapturn jest w trakcie 10. fali, ponieważ doświadczył 9 wielkich wymierań; i to właśnie oznacza ten epitet w nazwie planety
 - zgodnie z tym wzorem, Ermina to 2. fala, a Ziemia to 6. fala

zəhju–ŋguk

šahıu ŋuk, šahıvin

- ogonek (j, u, a) jest zabiegiem czysto romanizacyjnym (podobnie jak diereza i dolny daszek w Nawikisi) dla odróżnienia półsamogłosek od samogłosek

Pets Ŋji

betys ŋi, betysin

- Kolejność alfabetu: li Jj Uu Ŭu Ee ɖp Aa ʔʔ Pp Ss Rr Bb Dd ɲŋ ɬp Zz Σf Hh Mm Tt Kk Ll Nn Cc Gg Qq
- Fhaczowie są gatunkiem żyjących broni

Jaxed Ik

žahjeß Juč, ůyřohvašin

• ?

PTevronal Kwif

ptewroňial, ptewroňin

- Ptewroński posiada wiele niespotykanych afrykatów, a w tym takie złożone z 2-óch głosek zwartych:

	p-	t-	d-	c-	ß-	x-	□-	k-
-p		✓				✓		✓
-t	✓							✓
-d	✓				✓		✓	
-c	✓							✓
-ß	✓		✓					✓
-x	✓							✓
-□			✓					✓
-k	✓	✓	✓	✓		✓		
-f	✓	✓		✓		✓		✓
-v			✓		✓			✓
-s	✓			✓				✓
-z					✓			
-ʃ	✓	✓		✓		✓		✓
-ʒ			✓	✓	✓		✓	
-h	[p ^h]		✓	✓	✓	✓	✓	[x]

• ?

?

- q – bóg
 - s – jedzenie, seks, życie, dobro, ziemia (podłoga), dom, kryjówka
 - m –
 - g –
 - t –
 - x –
 - p –
 - J –
 - P –
 - r –
 - e –
 - n –
 - W –
 - V –
 - U –
 - F – krewny, istota
 - G –
 - c –
 - A –
 - l –
 - N –
 - v –
 - R –
 - C –
 - Q –
 - S –
 - Z –
 - i –
 - j –
 - h –
 - T – negacja, śmierć, zło, czerń, noc
 - H – demon
-
- Krewni są bardzo religijni, stąd jako najważniejszy glif jest utożsamiany z samym bóstwem stworzenia, a ostatni z, gorszym niż zło samo w sobie, demonem
 - Krewni przypominają morskie płazińce, z tym że żyją na lądzie i są wyłącznie białe
 - w tylnej części posiadają szypułkę zakończoną okiem podobnym do tych u ziemskich kręgowców, które widzi w czerni i bieli
 - utracone, może odrosnąć
 - na plecach posiadają komórki potrafiące zmienić kolor na czarny, tym samym tworząc wzory, które są ich głównym sposobem komunikacji
 - nad otworem gębowym mają kolec, który pomaga wprowadzić truciznę zawartą

w ich ślinie

- nie ma limitu rozmiaru jaki mogą osiągnąć Krewni, ale ze względu na obecność drapieżników na ich planecie, przeważnie mają po 10 cm

Ivurp

ymbuûs, ymbuûin

- ?

□ Ɔsa4nƎ

san, ?

- ?

pusi

puşy, tiñřaĥin

- w tym języku istnieją tony, ale nie mają większego znaczenia fonetycznego, a jest to raczej związane z jego melodycznością. niepoprawne wymówienie tonu jest tak samo odbierane jak dla ludzi postawienie akcentu w złym miejscu – zrozumiałe, ale dziwnie brzmi

Sit'ge

sehra, sehın

Åũa

ahũa, ?

Wunsof Imak

wunsof, wunsin

- **-of** – cząstka przymiotnika
- **Imak** – język (językoznawczy), ucho (gdyż w tym języku podstawą komunikacji jest słuch, a nie mowa)

- -ëñ, -eñ – częśćka przekleństwa

Gorzep Tridankum

gorzeptridankum, ögocbusuzlutin

- **Tvoë Knaksoel** – homoseksualnizm, od:
 - **Tvoë** – upokorzenie
 - **Knaksoel** – relacja, towarzystwo
- z podwójnego o (oo) wykształciło się długie o, co później w połączeniu z e dało dwuznak “oe”, a następnie długie oe
- podwójne i (ii) dało początek jotowi, a następnie dwuznak “ji” zamienił się w długie i
- podobnie było z u – uu przekształciło się w eł, jednak bez wytworzenia długiego u, gdyż to, gdy zaczęło być łączone z “k” oraz “g” zaczęło zanikać przez fakt tego, że te litery już są miękkopodniebienne; i na zasadzie hiperpoprawności, eł zniknęło całkowicie z tego języka
- inaczej miała się sprawa z jotem, gdyż język ten nie miał głosek twardopodniebiennych, z którymi jot mogłoby się zlać; zamiast tego głoski dziaśłowe w sąsiedztwie jota (lub i) zamieniły się na owe, i tak mamy:
 - s, c > ś
 - z, dz > ź
 - r > ř
 - l > ł
 - n > ñ
 - sl, zl > śł, źł
- długie y pojawiło się spontanicznie jako dźwięk długiego zastanawiania się czy też pauzy

vCōđô ‘l
ccoeŕŕoeł, coeŕŕin

- **Yâkip** – alfabet, od:
 - **Yâ** – pierwsza litera abdzadu (również ogólnie litera abdzadu)
 - **Kip** – sylaba
 - **Kîpû** – archaiczna forma tego słowa, przed reformą pisma
- pierwotnie ten język miał tylko krótkie samogłoski i używał jedynie abdzadowej połowy swojego pisma. w międzyczasie w innych językach powstało pismo alfasylabiczne (abugida). później w Códźowym pojawiły się samogłoski standardowej długości, więc aby móc je zapisać, podczas reformy pisma wprowadzono zagraniczny koncept sylab.
- choć jest to niespotykane w pismach Ziemskich, pismo Códźó odróżnia małe i wielkie litery, zarówno w części abdzadowej, jak i abugidowej; i jest to bardzo ważna część ich gramatyki, gdyż mogą istnieć słowa, które nie zaczynają się z

wielkiej litery

- jeżeli obce słowo jest transkrybowane na pismo Códźó, wtedy najczęściej jest zapisywane przez część abugidową w konwencji CV (spółgłoska-samogłoska) i częścią abdzadową, gdy spółgłoska jest więcej. ponadto gdy obcy język posiada jakąś samogłoskę, której nie ma Códźowy, wtedy najczęściej jest ona pomijana w transkrypcji (np. niemieckie “über” byłoby zapisane jako “ber” lub przybliżone do “iber” lub “uber”), jednak spółgłoski stara się przybliżać dźwiękowo
- jeżeli sylaba zaczyna się od samogłoski abugidowej, wtedy zapisywana jest jako ‘ – odwrócony apostrof przed rzeczoną samogłoską. zatem istnieje różnica pomiędzy np. “kip” a “k’ip”, gdzie pierwsze to sylaba “ki” i litera “p”, a w drugim litera “k”, sylaba “i” oraz litera “p”
- **Môpk** – to słowo nie ma tłumaczenia, Mopk to po prostu Mopk, ale można by go przyrównać do sułtana lub papieża; w praktyce pełni tę samą funkcję
- w tym języku występują rodzaje męski (zawiera samogłoski u, ɔ, o) i żeński (zawiera samogłoski i, e, a), chociaż obecnie granica ta zanika, szczególnie ze względu na zapożyczenia z innych języków z planety Numukła
 - np. słowo oznaczające komputer dostało rodzaj żeński, ponieważ został on wynaleziony przez kobietę, chociaż w języku tej osoby ma on rodzaj męski
 - Mopk, który panował w Códźo podczas pierwszego kontaktu z Venreluxami nazywał się Endi Faza, i choć pomimo tradycyjnie żeńskiego imienia był mężczyzną
 - istnieją również rzeczowniki bezrodzajowe (ale nie o rodzaju nijakim) i są to historyczne, zapisywane jedynie w części abdzadowej (z krótkimi samogłoskami), słowa z czasów gdy w Códźo nie było rodzajów gramatycznych
 - Mopk jest jednym z takich słów, a zatem również kobieta może być Mopkiem
- **Skîbîdî** – seks; plask
- ‘l – język
- w celu zapłodnienia samicy, samiec wylewa spermę na ogon, a samica podnosi swój, i samiec wchodzi na samicę i próbuje wlać ogonem kałużę spermy do pochwy samicy, próbując jej nie rozlać

CHapelou

šoapyluñ, šoapylin

- H występuje tylko w dwuznakach. jest to pozostałość po bliżej nieokreślonym retrofleksyjnym lub zadziąsłowym dźwięku
- **LHaj** – ichniejszy odpowiednik ziemskich przyrostków -ia, -land, -stan
- **-ou** – cząstka przymiotnika
- u po a, e, i, o zmienia je w głoski nosowe
- **Unhouwh** – nos

- Planeta Pyntus 4 to czwarta planeta od gwiazdy Pyntus

Blädáqj

bledeaš, bledeažin

- kiedy występuje samogłoska nosowa, wtedy “Aą” staje się podstawą i dopiero wtedy dostawiany jest inny znak diakrytyczny
 - w przypadku braku możliwości uzyskania diakrytyków dostawnych, w romanizacji można stosować zapis Aą / aą, gdzie pierwsze Aa ma przypisaną wartość unicode, bez znaku dostawianego
- przypadki są takie same jak w niemieckim, czyli M. B. D. C. oraz dodatkowo W!
- w tym języku są rodzaje męski i żeński oraz odróżnienie na włączne i wyłączne “my”
- system liczbowy oparty jest o liczbę 20
- przymiotnik tworzy się poprzez dodanie -j, wyjątek stanowią s oraz z, które zmieniają się w ć i dź

suzmieh

sušmieh, sušmin

[,?

ceñr, heveebin

- Kolejność alfabetu: . : , ; ’ ” ¡ ! ¿ ? / \ () [] { }
- pismo tego języka wyewoluowało z jego interpunkcji, która stała się swoistym pismem hieroglificznym (z resztą zupełnie jak w ziemskich językach, te znaki mają swoje nazwy, zapisywane literami), ostatecznie skracając się jedynie do pierwszego dźwięku nazwy danego znaku, przy czym dostosowano niektóre dźwięki do znaków, które ich nie miały, aby zachować konsekwencję, głównie w przypadku dz, g, j oraz ł
- jako pierwsza została skrócona nazwa kropki, po czym wszystkie samogłoski przeszły w szwę
- pierwotnie był to język aglutynacyjny, a obecnie jest polisyntetyczny i jedynym znakiem interpunkcyjnym jest “|”, stawianym na początku zdania
- Greby wyglądają jak warany (lub inne smukłe, długie jaszczurki) z dziobem tukana z zębami i podczas biegu poruszają się jak kangury lub zajęce
- Greby są gatunkiem złożonym wyłącznie z samic, które rozmnażają się poprzez partenogenezę, chociaż możliwa jest u nich zmiana płci i zachodzi ona gdy dany osobnik będzie spożywał głównie mięso i tłuszcze przed wejściem w dorosłość

- aby przemiana się utrzymała, musi on utrzymać dietę mięsno–tłuszczową na poziomie przynajmniej 30% wartości energetycznej, czyli przeważnie około 2,6% wartości wagowej (wartość obliczona na podstawie diety pandy wielkiej i niedźwiedzia polarnego)
- “samce” są większe, silniejsze i, przede wszystkim, grubsze
- ich zęby są dłuższe i mają kolorowe, pióropodobne wyrostki na bokach szyi
- “samce” tracą możliwość samozapłodnienia, za to zwiększają pulę genetyczną
- z tego względu, że “samce” są większe, to one nasuwają zwój narząd rozrodczy na narząd samicy, ale to komórki rozrodcze “samca” wędrują do ciała samicy
- “samce” Grebów zajmują mniej-więcej tę samą niszę co lwy, czyli niewiele robią, ale oczywiście jeżeli zajdzie potrzeba to potrafią przydać się podczas polowania
 - Greby żyją również na terenach podobnych do ziemskiej sawanny
- zależnie od kultury, “samce” postrzegane są albo jako ważniejsze od samic (tak jak w przypadku państwa Heleeb) lub wręcz przeciwnie, jako niewygodna konieczność
- Greby nie mają wyspecjalizowanych gonad, ich gamety produkowane są bezpośrednio w łonie
- produkują niewiele śluzu, za poślizg odpowiada u nich mastka
- łopatki Grebów są nieruchome względem żeber, ale za to mają 8 kości pomiędzy nią a kością przedramienia
 - jedno z nich są zarówno na przedzie jak i z tyłu, a niektóre pośrodku i ich ułożenie to 2–1–2–2–1
- istnieje tropikalna wyspa, bogata w pokarm zwierzęcy, zamieszкана jedynie przez “samce”, buntownicza grupa, która składa się z wygnanych osobników, gdyż ci żyli w kulturze dyskryminującej ich. grupa ta przejawia kanibalizm wobec prawdziwych samic odrębnych plemion

Túbtiqiwet

tuzwiwesf, tuzwiin

- jeśli w sylabie występują litery “b, t, c, d”, wtedy te przechodzą w “v, p, s, r”, jeśli sylaba nie jest akcentowana
 - w przypadku pojawienia się więcej niż jednej z w.w. liter, tylko jedna nie przechodzi w spółgłoskę szczelinową, np. w wyrazie “Bať” niezmienną zostanie wymowa litery “t”
 - kropka nad spółgłoską wskazuje brak zmiany wartości fonetycznej
 - kreska (akut) nad samogłoską wskazuje akcent
 - w standardowym zapisie Tuzwi’ego nie występują w.w. znaki diakrytyczne i są to udogodnienia romanizacji oraz nauki (jak znak akcentu w rosyjskim lub zapis samogłosek w arabskim lub

elsuraik

elsuraik, suraikin

- **Quraj** – celebrować, opłakiwać, obchodzić, świętować
- Suraik używany jest jedynie przez samice. samce wydają jedynie pomruki i ryki. komunikacja pomiędzy samcami i samicami jest podobna do ludzi i Wookie'ch z Gwiezdných Wojen, z tym że samice Glargów również potrafią wydawać odgłosy samców, ale mają również nieco inaczej zbudowaną nagłośnię, co pozwoliło im stworzyć ten język
- **el-** – cząstka przymiotnika
- istnieje tu liczba podwójna czy raczej bardziej parzysta i jest ona używana jedynie przez rzeczy idące zazwyczaj w parach oraz, jeśli kontekst na to pozwoli, kolejnych potęg dwójki; para par, para par par itd.
- Glargi wyglądają jak niedźwiedzie z głowami dzików, stąd też możliwość nazywania ich po polsku "Niedźwiedzikami"
 - samice bardziej przypominają dużego wilka z grubymi kończynami, również w tym, że są palcochodne, a nie stopochodne
- prócz tego, mają zęby podobne do słoni (lub też kłów dzików) zarówno na górze, jak i na dole, ale te są przekształconymi trzonowcami, a nie siekaczami i są to przekształcone siódemki
 - zęby te wyrastają na boki, a nie do siebie
 - zęby samic są krótsze i znacznie bardziej przypominają kły dzika niż słonia
- ich nos jest chwytny
 - nos samic bardziej przypomina trąbę jak u wielbłądozwierzy (makrauchenia) i ma białą plamę, która przyciąga samce i dezorientuje ofiary
- Niedźwiedziki są ciemnobrązowe, a ich młode jasnobrązowe, jak warchlaki
- mają bardzo ostre pazury, porównywalne z ostrością ziemskich kotowatych, co pozwala im wspinać się po drzewach (choć ze względów na rozmiary, samce wybierają większe drzewa, by te mogły utrzymać ich masę)
- samce są bardzo agresywne i lubią polować
- rodzaj Glargów charakteryzowany jest przez brak 2óch żeber, które przekształciły się w kończyny, przypominające odnóża kraba i są to ich narządy manipulacyjne. choć niechwytnie, używają ich m.in. do pisania, sterowania maszynami i pomocy we wspinaczce
- Niedźwiedziki żyją na terenach bagien i mokradeł
- naturalnie wybierają miejsca znajdujące się poniżej ogólnej rzeźby terenu
 - gdyby mieli do wyboru zadaszony dom parterowy, a rów, to wybraliby rów, ale jeśli była by opcja piwnicy, tę preferowaliby ponad rów
 - budują domy w jaskiniach i dziurach w ziemi, a jeśli takowych nie ma w okolicy, mogą się wkopać

Da Syif

thoasñif, thoayin

- język tha posiada litery oznaczające 2 dźwięki, podobnie jak w greckim litery psi oraz ksi, ponieważ tak jak Grecy, tha'owie nie byli aż tak dobrze świadomi fonologii

Se Ced'aerm

secedarm, armin

- w tym języku apostrof jest bardzo ważną częścią pisowni, oddziela on bowiem formanty od rdzenia słowa
 - język armski jest aglutynatywny, podlega deklinacji i koniugacji
- pismo tego języka jest abdadem pisanym od lewej do prawej
- rdzenie i formanty w armским są jednosylabowe i nie przekraczają 4-ech spółgłosek w sylabie
 - samo pismo nie zabrania tworzenia wielosylabowych słów
- pisanie samogłoski "e" jest jedynie udogodnieniem romanizacji. pismo armskie jest perfekcyjnym abdadem, tzn. nie ma żadnych możliwości wskazania samogłoski w piśmie, chociażby za pomocą znaków diakrytycznych
- w tym języku nie ma zaimków. za zaimki robią formanty czasownika
 - w bardziej formalnej mowie jest to odmienione "być"
- **'em** – czas. 1 os. I. p.
- kropka nad literą i kropka pod literą w romanizacji armskiego sprawują tę samą funkcję co haczek i daszek w romanizacji emperatorskiego
 - podobnie, wbrew zapisowi ziemskich języków, Žž (RM) i Žž (EY) stanowią dźwięk "ž/zi", a nie "ž/rz"

klings

klimuguse, klimugutein

- struktura sylaby to (C)V lub T(L)V – gdzie T to spółgłoska zwarta lub szczelinowa, a L to [l]
- Zerene Hlese

h Cuyuruw

hocuju□uše, cuju□in

- transkrypcja tego języka oparta jest o archaiczny zapis tego języka z czasów, gdy zapisywany był pismem logograficznym, samym zapisem nowoczesnej jego formy oraz alfabetu języka Attat (wym. /a a/; [aṯ(:).aṯ]; [aʔ.aʔ])
 - język Attat, używany w republice Attat (att. Attat de; wym. [aṯ(:).aṯ t~ðɛ]), jest tamtejszym językiem pomocniczym
 - Attat de jest trochę jak ziemskie Makao i Watykan razem wzięte – jest to specjalnie wydzielony obszar o własnym języku i jest odpowiedzialny za różne sprawy administracyjne
 - Attat de odpowiada m.in. za transkrypcję Cujuru na alfabety planety Dżilan, gdyż ten jako jedyny nim nie jest
 - samo pismo Cujuru jest ciężkie do opisanie w ziemskich terminach. jest to coś pomiędzy abugidą, abdadem, a nieliearnym alfabetem (koreańskim)
 - samogłoski nie zawsze są potrzebne w zapisie, wynikają z domysłu (jak w abdadzie)
 - samogłoski są znakami diakrytycznymi (jak w abugidzie)
 - tworzone są bloki sylabowe (jak w piśmie koreańskim)
- **Akae** – republika demokratyczna; przywództwo, państwo rządzone przez wodza; dyktatura
 - Cujuru jest rzeczywistą “republiką” demokratyczną, choć jest tam tylko 1 partia polityczna i nie ma tam demokracji (rządów większości). innymi słowy jest to państwo dla ludu, ale nie od ludu. wódz wybierany jest do końca jego życia lub do wypełnienia przez niego ustalonych obowiązków
- **h** – język
- przymiotniki przybierają różne przyrostki, zależne od wielu czynników, m.in. od tego na jaką głoskę się kończą i od rodzaju gramatycznego
- **Huemik** – daleko spokrewniony z Winehunami gatunek (tak jak ziemski kład ryb mięśniopłetwych (w tym wszystkich zwierząt lądowych) i ryb promieniopłetwych) o 4 opancerzonych nogach i 2 rękach z głową przypominającą walenia, półinteligentnych, olbrzymich zwierząt, prowadzących dzienny tryb życia i polujących na Winehuny
 - niedługo przed dołączeniem Dżilanu do KIV, Winehunom udało się opracować strategię polowania na nie
- Dżilańskie zwierzęta mają 2 zestawy nerwów wzrokowych, jeden z nich pozwala im widzieć do góry nogami tak, jakby nie były do góry nogami
- ich szczęki posiadają 2 żuchwy – górną i dolną
- mają 2 szkielety – wewnętrzny kostny (głównie czaszka i kręgosłup) oraz zewnętrzny, chrzęstny (choć ten również jest pokryty skórą)
- Winehuny mają oczy z tyłu głowy, a podczas zwykłych czynności trzymają brodę pyska przy klatce piersiowej, efektywnie mając oczy z przodu
- Winehuny to czarne, smukłe zwierzęta o 4 rękach i 2 nogach zakończonych ostrymi pazurami, z kolcami na grzbiecie i ogonie, z czego u samców są nieco ostrzejsze
- kolejną cechą dymorfizmu płciowego są czerwone, świecące pasy na ciele samicy
- ich nos przypomina nos suhaka, tapira lub świński, ale bez ryjka, jest

- nieruchomy i ze względu na osadzenie w żuchwie, miękki
- ich uszy osadzone są pomiędzy górną żuchwą a oczami i wystają z nich 2 zielone słupki, które pomagają wybierać wibracje
- ich szkielet chrzęstny jest modułarny i dzięki temu potrafią przy pomocy jego ruchomych części przybrać węzowatą formę. pełzną wtedy na plecach
- ich jaja przypominają strukturą coś pomiędzy ikrą a jajkiem gada/stekowca
- ich jaja potrzebują wilgotnego, ale nie mokrego podłoża, a zapłodnione tworzą coś w rodzaju korzeni czy raczej grzybni, pobierając sole mineralne
- gdy samica złoży jajo, samiec przebija je swoim harpunowatym penisem
 - struktura jajka pozwala na taki “uraz”, gdyż dziura się zasklepi
- ich penisy są czarne i twarde jak żądło, i przypominają ogon diabła, czyli ze strzałką na końcu
 - ta czerń jest inna od czerni ich skóry, a dookoła ich “żądła” i “pokładelka” jest czerwone zabarwienie
 - mają długość 4–5 cm
- ich sperma jest toksyczna, gdyż zawiera jad kiełbasiany (toksynę botulinową). ma to za zadanie chronić jaja przed pożarciem i dostarczenie im substancji odżywczych, ponieważ botulina to białko, a ich jaja pozbawione są żółtka
 - oprócz botuliny zawierają jeszcze inne białka
- Winehuny odporne są na swój jad, ale nie walczą między sobą i nie polują za jego pomocą (chyba wiadomo dlaczego)
- Winehuny rozwodzą się przez zabicie partnera, ale ten musi wiedzieć o “zamachu” – w przeciwnym razie jest to zwykłe morderstwo
 - rozwiedziony rodzic musi również albo zatrzymać, albo zabić wszystkie dzieci

Z'sazssz

zyśażyś, okin

- samice Żu Waków przypominają ziemskie krowy, ale nie mają rogów i ich kończyny nie są tak smukłe. ich krótkie ogony zakończone są dwoma szczypcami, przypominającymi te u samicy skorka
- owe szczypce służą im do przytrzymania penisa, co umożliwia jego stymulację lub oderwanie
 - teoretycznie ewolucja powinna promować bardziej trwałe penisy, jednak dobór naturalny sprawił, że silniejsze i bardziej atrakcyjne samce mają penisy łatwiejsze do wyrwania, a jednocześnie silniejsze szczypce również były bardziej promowane ze względu na lepszą stymulację
 - penisy samców Żu Waków odrastają
- samce mają postawę zbliżoną do małpy – długie ręce, krótkie nogi i poruszają się ruchami huśtanymi; nie posiadają szczupiec na ogonie, a ten jest tylko nieco dłuższy od samic; tak jak ziemskie byki, posiadają rogi, ale są one bardziej skierowane ku przodowi niż na boki
- ich kopyta mają 3 palce z przodu i 2 z tyłu, bardziej przypominają kopyta

nosorożca lub stopy słonia, choć nadal są ostro zakończone jak u krów, kóz czy świń

rrexet njıscca

rekhethñysça, rekheyin

- **Waqqiw** – jedzenie

İnbõxqöë

yñbuñea, yñbuñin

nygolkuj

nygulkoj, wolañin

- fonologia tego języka jest tożsama z fonologią emperatorskiego, za wyjątkiem braku “ń”
- we fleksji jest podobny do języków słowiańskich
- **Wolana** – teren
 - kraj Wolany dzieli się na tereny, które są odpowiednikami emperatorskich stanów (poziom wyżej od województw i poziom niżej od państwa) i, podobnie jak Emperator, Wolany są krajem unitarnym
 - nazwa państwa Wolany pochodzi od rozległych terenów, zjednoczonych w jedno państwo, które to było pierwszym konglomeratem wiosek zjednoczonych pod wspólnym “sztandarem”, zrzeszającym ludność, którą łączyła wspólna religia, kultura, język, itd.
 - pod tym względem Wolany były jak ziemska Francja po rewolucji
- **Hute** – dzień
- **Zehute** – dzisiaj (dosł. ten dzień)
- **Kobhute** – wczoraj (dosł. tylny dzień)
- **Tufhute** – jutro (dosł. przedni dzień)
- **Kavoka** –
- **Trawista** –
- **He** – ja
- **Ce** – ty
- **No** – on; ono; oni (n.)
- **Ne** – ona
- **Mi** – my
- **Ti** – wy
- **Vi** – oni
- **Ni** – one (ż.)
- **Rem** – jestem

- **Res** – jesteś
- **Ret** – jest
- **Reme** – jesteście
- **Rece** – jesteście
- **Rezen** – są
- **Mama** – mama
- **Momom** – tata
- **Haha** – babcia
- **Hohoh** – dziadek
- **Baba** – ciocia
- **Bobob** – wuj
- **Sasa** – siostra
- **Sosos** – brat

- Polpusy Nakethy mają wygięte ciała w kształt litery C, tak że ich 4 nogi po wyprostowaniu kręgosłupa skierowane są do tyłu
 - mogą jednak się rozwinąć i skierować nogi do przodu, tak jak człowiek naturalnie ma nogi skierowane w dół, ale może je obrócić tak, by jego kolana dotykały brody
- ich narząd oddechowy jest połączony z narządem pobierającym pokarm i wygląda jak mrówkojad (a właściwie mrównik) z kreskówki o różowej panterze
 - w przeciwieństwie do ziemskiego mrówkojada i mrównika, jednocześnie ma i nie ma zębów. są one zbudowane z ichniejszego odpowiednika keratyny i dzielą się na kłujące (kły), miażdżące (trzonowe i przedtrzonowe) oraz rozcierające (niejako siekacze, ale wyglądają jak kopułowate guzki)
 - ich “zęby” kłujące mają taką samą funkcję jak kły drapieżnych – oddzielania i cięcia kawałków pokarmu
 - miażdżące działają jak zęby trzonowe i przedtrzonowe ludzi
 - rozcierające działają jak młótarz lub młyn, albo jak zęby przeżuwaczy
 - ogólnie jest to przystosowanie znane u Eptilo Sanusów, ale bardziej wydajne, głównie przez specyfikację uzębienia i ich rozmieszczenie
 - ich pysk wyposażony jest w specjalne narządy, wychwytyjące tlen
 - podobnie działają ziemskie żółwie morskie, z tym, że ich “skrzela” nie są w ich nozdrzach lub ustach
 - ale podobnie jak ziemskie żółwie morskie, Polpusy Nakethy potrafią wstrzymać oddech na bardzo długi czas
 - płuca Polpusów Nakethów mają worki, tak jak ziemskich ptaków, ale nie są strukturą otwartą w ten sposób, że można by było je utopić, a są jedynie magazynem gazów pobranych z w.w. narządów w ich ustach
 - cała rodzina “Polpusowatych” identyfikowana jest przez tę cechę
 - istnieje gatunek, który wygląda jak wąż z trąbą i jest trzymany jako zwierzę domowe, a ma zachowanie podobne do psa lub kota
 - cała rodzina jest również pokryta włosami
- Polpusy Nakethy mają po 5 palców u dłoni i 4 u stóp

- z knykci (pierwszych zginających się stawów palców dłoni) wyrastają im kościste pazury, które mogą się chować, gdy nie są zwinięte w pięść
- Polpusy mają torby, choć bliżej im do łożyskowców
 - w przeciwieństwie do ziemskich torbaczy, Polpusy rodzą się w pełni ukształtowane, czyli nie brakuje im żadnych organów ani części ciała
 - ich torby znajdują się na ich klatkach piersiowych i znajdują się w nich 4 sutki
 - torby te pokryte są włosami również od wewnętrznej strony fałdu, ale już na ścianie tułowia ich nie ma
 - nawet samce mają torby, ale są one mniejsze i służą bardziej do przenoszenia jedzenia lub różnego rodzaju sprzętu

Iyala–Qupa

junalaklupa, junalklupin

- **Agbar** – mebel spoczynkowy (fotel, sofa, łóżko)
- **Søkpo** – zimno; slangowo wulg. niefajnie (w tym żal i cringe)
- **Pornø** – trawa, liście, igły
- słowa w tym języku mają szerokie znaczenia i odrębne słowa na konkretną rzecz powstają jedynie w językach potocznych, które są bardziej jak odrębne mikro–języki niż dialekty, gdyż odrębne części kraju wymyślają własne słowa, a zarówno w telewizji, w szkołach, w dokumentach itd. (a nawet w sklepach) stosowany jest jedynie język standardowy
- w tym języku zachodzi korelacja co do zaokrąglenia i otwartości samogłosek, jak i długości i tylności
- **Penid** – łagodny, miły; odpoczynek, relaks; ciepło

Hyđũppỹ

h̥juʃurbbjur, h̥juʃurb̥in

- **Lõn** – ból
- **Nũr** – wiatr
- **Tuwu** – język
- w dopełniaczu podwaja się ostatnią spółgłoskę lub dodaje “n”, gdy słowo kończy się na samogłoskę i na koniec dodaje się “ỹ”

peru–peru

beꞤubeꞤu, beꞤubeꞤin

- głoski [j] i [w] występują jedynie w dyftongach

- zwarcie krtaniowe występuje pomiędzy samogłoskami niedyftongowanymi
- “l” przed “i” wymawia się [ʌ]
- “n” przed “i” zawsze zmienia się w “y”
- język ten jest dość prymitywny, gdyż nie posiada koncepcji pytań, ale istnieje w nim swego rodzaju partykuła pytająca, którą można przetłumaczyć jako “zastanawiam się czy”
- w tym języku słowa są “rzucane w eter” i dopiero ktoś, kto je usłyszy może zareagować, podobnie jak robią to ziemskie walenie
- **cu** – rodzajnik
- **kuyis** – gwiazda eyuri
- **nehemehe** – tygrys
 - Nehemehe to blisko spokrewniony z Mun Fishami gatunek przypominający ziemskiego tygrysa z długimi kłami, z tym że tak samo jak Mun Fishi, jest chibi. Nehemehe jest drapieżnikiem szczytowym na Eñuri, ale nie atakują się wzajemnie z Mun Fishami, głównie z powodu smaku i tekstury mięsa Mun Fishów oraz tego, że choć zajmują te same tereny, to nie rywalizują o tę samą zwierzynę, a co więcej, mięso upolowanej megafauny Eñuri może posłużyć za nagrodę dla Nehemehe, a te dadzą się ujeżdżać i głaskać. Nehemehe pozostają nieudomowione, ale są oswojone, w dużej mierze jak ziemskie wiejskie koty
- Mun Fishi są odpowiednikiem ludzi z “trzeciej galaktyki”; wyglądają jak chibi, tzn. ich nogi i ręce są podobnej długości i są one nieco dłuższe od korpusu. mają duże głowy z dużymi oczami
 - ich całkowita wysokość jest równa $\frac{3}{4}\pi + \frac{2}{3}e$ wysokości głowy, czyli $\approx 4,16838237583$; z czego część ułamkową stanowi szyja – oczywiście, w idealnych proporcjach
 - zdrowy dorosły osobnik osiąga od ok. 120,74 cm; większość populacji osiąga ok. 144,89 cm; ok. 162,56 cm uważane jest za maksimum, jakie może osiągnąć osobnik bez wad wzrostowych
 - przekłada się to kolejno na rozmiar głowy: 28,97 cm; 34,76 cm; 39,00 cm (w zaokrągleniu do 0,01 cm)
 - samice są nieco mniejsze od samców
- Mun Fishi są półinteligentnym gatunkiem, nieco poniżej inteligencji ziemskich jaskiniowców
- Mun Fishi nie mają wewnętrznego monologu i mówią wszystko o czym pomyślą
- peru to magnetytowy meteoryt o średnicy ok. 23 m i wysokości ok. 9 m, który stał się świątynią i zawiera on wszelką wiedzę Mun Fishów, w tym wymowę ich głosek
 - pomimo prymitywności zarówno języka, jak i gatunku się nim posługującego, pismo peru–peru jest alfabetem, ponieważ Mun Fishi są świadomi odrębności głosek
 - peru–peru jest językiem pomocniczym, jednoczącym Mun Fishi we wspólnej religii
 - wewnątrz meteorytu posiada m.in. wydrążone “gwizdki”, które po dmuchnięciu w nie wydają odpowiednie dla tego języka głoski oraz różne zapiski, pomagające innym dowiedzieć się czegoś

- warunkiem dołączenia do KIV jest obecność internetu i choć meteoryt peru jest bardziej interaktywną biblioteką, to spełnia ten warunek, dzięki temu, że jest interaktywny i łączy Mun Fishi
- Mun Fishi są raczej ludem koczowniczym, ale tereny wokół peru stały się swego rodzaju wioską, ale nikt oprócz kapłanów i konserwatorów nie mieszka tam na stałe
- planeta Eńuri to w dużej mierze polany z rzadko umieszczonymi drzewami, a jego krajobraz przypomina mniej górzysty Namek, ale o zielonej roślinności
 - rzadkie umieszczenie drzew spowodowane jest występowaniem grzybów, które odżywiają się owymi drzewami, a duża odległość pomiędzy nimi sprawia, że te grzyby mają większą drogę do przebycia, zanim zaatakują te drzewa
 - Eńurijskie grzyby przypominają pieprzniki {szare} (kurki) i mają po 20–30 cm wysokości, a ich kolor to czarny lub ciemnoczerwony
 - Eńurijskie drzewa przypominają ziemskie akacje z sawanny lub wierzby, których liście nie schodzą aż tak bardzo w dół; innymi słowy, mają wysokie pnie i rozpierzchłe korony i kształtem również przypominają pieprzniki
- Mun Fishi tworzą haremy, a plemię to grupa spokrewnionych ze sobą haremów
- system haremowy sprawia, że dla wielu samców brakuje samic, co tym bardziej nasila się, ponieważ większy harem to większy prestiż i więcej samic chce dołączyć do haremu
- w celu rozładowania tej nierównowagi, mniej męscy chłopcy są kastrowani w świątyni peru. tworzy to tzw. 3–cią płęć, osobnika męskiego bez 3–rzędowych cech płciowych i jest on substytutem samicy
 - Mun Fishi, podobnie jak ludzie, pozbawieni gonad, przestają wytwarzać hormony płciowe, ale ich żeński hormon jest niezbędny do życia, podobnie jak obecność przynajmniej jednego chromosomu X. to tak jakby ludzkim żeńskim hormonem był jedynie progesteron, znany jako luteina
 - częstą praktyką u kastratów jest trzymanie zdjętego napletka na znak uległości i aby zasymulować pieszczenie lechtaczki
 - wykastrowany Mun Fish nadal wytwarza plemniki, ale pozbawione są one chromosomu płciowego i możliwości zapłodnienia jajeczka
 - istnieje niskie prawdopodobieństwo, że kastrat, który przejął nasienie analnie, wchłonie je, tworząc plemnik, który będzie miał chromosomy autosomalne kastrata i chromosom płciowy władcy haremu
 - jednakże chromosomy autosomalne przenoszą niewiele genów, nie więcej niż 10, a tysiące na chromosomie płciowym. i choć mają oni wiele chromosomów autosomalnych, to i tak suma ich genów jest mniejsza od liczby genów chromosomu płciowego
 - możliwe jest to za sprawą niepełnego rozdzielenia kloaki w ich ewolucji, a problem dosięga inne zwierzęta z ich gromady, choć ten mógł się w pełni ujawnić tylko u kastratów
- Mun Fishi nie mają sutków, za to 2 rowki na szyi, którym płynie ekwiwalent mleka. nie jest to przefiltrowana krew, a raczej wyciąg z pokarmu, który trafił do wola, a nie do żołądka. wole nie zawiera kwasu trawiennego, a jedynie enzymy. jeżeli owe enzymy nie mogą już rozbić jedzenia na aminokwasy, tłuszcze i

cukier, wtedy zawartość wola trafia do żołądka. ich “mleko” ma konsystencję pomiędzy mleczkiem mleczy lub maków, a śmietaną

- Mun Fishi mają włosy jedynie na głowie, nie mają nawet zarostu, ale ich ciało jest pokryte meszkiem (owłosienie szczątkowe), podobnie jak u ludzkich dzieci
- ich włosy rosną tylko do szyi u samców i do ramion u samic
- mogą mieć włosy w każdym kolorze i z reguły te rzadsze odcienie uważane są za bardziej atrakcyjne, a ich rzadkość wynika z różnego rodzaju dominacji genów odpowiedzialnych za ich barwę
- mogą również mieć wiele kolorów skóry, ale na tym poziomie panuje ksenofobia, raczej nie krzyżują się między “rasami”
- kolor ich skóry nie zmienia się pod wpływem promieniowania UV
- ich “rasy” to:
 - blada (ekwiwalent ziemskiej skandynawskiej)
 - kremowa (ekwiwalent ziemskiej europejskiej)
 - pomarańczowa (ekwiwalent ziemskiej śródziemnomorskiej)
 - brązowa (ekwiwalent ziemskiej afrykańskiej)
 - biała, szara, ciemna (ciemnoszara), czarna
 - czerwona (demoniczna), niebieska (anielska), zielona (goblinia)
 - oraz bardzo rzadka, różowa
- ich walutą są kły drapieżników, pozyskane z martwych osobników, a najcenniejsze są te od Nehemehe

Quae Stione

kuećjonea, ?In

?

?, ?In

?

?, ?In

s'KHeu

skheaç, kheaçIn

ungabunga

uñabuña, sfahzlin

- ungabunga ma 5 tonów:
 - niski – powstał z “v”
 - lekko wysoki – powstał z “r”
 - umiarkowanie opadający – powstał z “l, f, w”
 - ostro wznoszący się – powstał z “x”
 - opadający płaszczący się – powstał z “h”
- z tego powodu żadna sylaba nie kończy się na w.w. litery oraz tony mogą występować jedynie na ostatniej sylabie
- romanizacja tonów wynika z podobieństwa do znaków oznaczających tony w piśmie ungabunga
- “n” przed głoskami miękkopodniebiennymi przechodzi w [ŋ] (ng, nk), a przed twardopodniebiennymi w [ɲ] (ń)
- podobnie w palatalizowane przechodzą: “r, t, d, k, g”
- oprócz spółgłoski bezdźwięcznej dwuwargowej, występuje również jej niepełny, wyrzutowa [pʰ], ale jest ona albo uważana za alofon, albo za odrębny dźwięk, jednak nadal pisana tak samo jak [p]
- w piśmie ungabunga występuje również osobna litera na dźwięk [ʔə], ale jest ona używana jedynie w przekładach innych języków, gdy trzeba oddać dźwięk zwarcia krtaniowego lub szwy
- pismo ungabunga to abugida z domyślną szwą, która jednak nie jest wymawiana (chyba, że nastąpi zbitka spółgłoskowa), a samogłoski “i, a, u” muszą być zapisane w sylabie
 - “i” to 1 kreska w kształcie przecinka pod sylabą, “a” to 2, natomiast “u” to 3
- standardowa sylaba w ungabunga to (C)CV(C)
- pismo ungabunga, podobnie jak alfabet koreański, jest pismem opisowym, w którym kształt liter podpowiada ułożenie języka i ust podczas wymawiania danych dźwięków
- ungabunga to dosłownie “język ungabunga”, gdyż nie ma za wiele gramatyki
- **driq** – land(ia), stan
- ungabunga używa systemu 8-kowego
- Gabuni nie potrafią pływać i mieszkają tylko na jednej wyspie (mniej-więcej wielkości Polski, Niemiec i Francji), którą nazwali “Gabunlandią”, a że nie kwapili się do wybudowania statków, całą planetę nazwali “Gabunlandią”
 - choć w późniejszych czasach odkryli, że żyją na kulistej planecie, to do czasu dołączenia do KIV nie znali żadnych innych lądów
- Gabuni widzą jedynie światło zielone i fioletowe

Cyko

cuñkʉo, ?in

- Czyko nie sprawdza się we wodzie; we wodzie Soapy używają trzasków o wysokiej tonacji (podobne do odgłosów nietoperzy lub małych ptaków) i służą one jedynie do określania pozycji swojej jak i innych stworzeń lub miejsc
- podobnie jak w polskim, samogłoski nosowe nie są czyste, gdyż są to

samogłoski z nosową spółgłoską (samogłoska+nosowe ł)

- występuje tu harmonia nosowości i labializacji, którą znoszą spółgłoski ejektywne (c oraz q) – i tak “Cuko” w transkrypcji szerokiej to /tʃʊũkɔ/, a we wąskiej to [tʃʊũkʷɔ] – gdzie tyldę należy rozumieć jako lekko nosowe, a podwójną tyldę jako silnie nosowe
- Cuko używa systemu 12-wego
- Soapy choć żyją w wodzie, to oddychają powietrzem atmosferycznym; żyją w rafach koralowych, gdzie tworzą się bańki powietrzne, powstałe z symbiozy koralowców, meduz i roślin
- Soapy są taksonem siostrzanym dla zwierząt lądowych na Myro
- z zewnątrz Soapy wyglądają jak połączenie płastug (fląder), skalarów i heterostaków (lub ermińskich szkarłatnic)
 - Soapy pływają na boku, a na powietrzu przemieszczają się na specjalnym organie zlokalizowanym na brzuchu, który w tej funkcji podobny jest do brzucha ślimaka
- krew stworzeń z Myro zawiera rtęć zamiast żelaza
- na Myro są podwodne jeziora rtęciowe
- samce są niebieskie z żółtymi, białymi w czarne paski lub czerwonymi płetwami, a samice są ciemnobrązowe w jasnoszare cętki
- preferowaną stroną “lewą” podczas pływania jest ich grzbiet. innymi słowy pływają lewą stroną do dna i prawą do powierzchni
- ich szczęki ruszają się na boki, co podczas pływania wygląda jakby poruszały się w górę i w dół
- ich szczęki przypominają żuwaczki os; są wysuwane i chronione twardym fałdem od góry
- szkielet Soapów składa się z materiału przypominającego miękką chrząstkę, który otacza mózg i strunę oraz rusztowania, które przypomina kości kolców rozdymki
 - rusztowanie służy m.in. do nadęcia brzucha tak, aby ciało było symetryczne podczas pływania
- Soapy mają niejako 3 mózgi – 1 na środku, przy strunie i 2 przy polikach, nieopodal nozdrzy i płuc
 - w praktyce są to półkule osadzone z daleka od mózdzku, nadal połączone, a u Myrońskich zwierząt lądowych, podobnie jak u ziemskich zwierząt, stykają się one bezpośrednio
 - mózdzek odpowiada za podejmowanie decyzji, myślenie i zapamiętywanie, półkule zaś za podstawowe czynności życiowe
- ich standardową jednostką masy jest “jednostka”, stanowiąca $4096 (2^{12})$ “punktów”³ uleksytu o gęstości $1,95 \text{ g/cm}^3$
 - punkt to nieco ponad $10 \times (\pi + \square) \mu\text{m} \approx 32,527 \mu\text{m}$
 - jest to najmniejsza grubość przedmiotu, jaką jest w stanie dostrzec oko Soapa
 - $4096 \text{ p} \approx 1,33230746 \text{ dm} \rightarrow 68'719'476'736 \text{ p}^3 \approx 2,3649 \text{ L}$
 - $1 \text{ j} \approx 0,82455917797 \text{ kg}$
 - istnieją również jednostki: krzemowa i selenowa – używane głównie

w handlu tymi minerałami lub jako jednostki referencyjne – 1 jSi ≈ 0,985 kg; 1jSe ≈ 2,02545 kg

?

?, ?In

Pmœblebey

pmeobrlbrelj, pmeobrlbrin

- **Mœleh** – samica
- samce ze względu na swoją smukłą budowę i czarną skórę przypominają Winehuny
- występuje u nich silny dymorfizm płciowy, gdyż samice wyglądają jak różowe bezgłowe ziemskie konie z żółtym ogonem, ale ich palce przypominają słoniowe, z tym że jest ich 3
- jelito samic skręca się jedynie w 2-óch wymiarach
- samice są w dużej mierze jedną wielką pochwą, a ta znajduje się na ich plecach i jej wejście znajduje się tuż nad ustami
 - ma ona również drugi otwór, nad ogonem, z którego wychodzą dzieci
- samce posiadają 3 penisy, ale mogą wyrosnąć większą ilość
 - każdy z nich przypomina różowy długi język lub bezprzyssawkową mackę i zakończony jest tępym hakiem, który w odpowiednim miejscu w pochwie zahacza się, aby podczas kopulacji trzymać samicę w powietrzu
- Reolejuwy Peogłeory dosłownie łączą się na całe życie; samica zrasta się z penisem, tworząc jedność
 - penisy, wraz z przytwierdzoną do nich samicą, mogą być jednak oderwane
- samice mają zdecydowanie mniej rozwinięte zdolności kognitywne i swoją inteligencją nie przewyższają dzieci
- język Pmeoblebski używany jest jedynie przez samce

?

?, ?In

Ten okan

Then, Theñin

- Kimi Kita są gatunkiem obojnaczym, przy czym mogą mieć tylko jeden rodzaj

narządów rozrodczych jednocześnie, a proces ich zmiany trwa 35–40 ziemskich dni

- Kimi Kita nie tworzą związków małżeńskich, za to płacą sobie za możliwość rozrodu
 - ponieważ jest to płacenie za materiał genetyczny i potomka, nie jest to prostytutka i jest to praktyka dopuszczalna w KIV
- Kimi o Kita oznacza “łagodny czerwony”, nazwani tak ze względu na swoją delikatną, czerwoną skórę
 - jest to nazwa naukowa, a sami Kimi Kita określają siebie jako “**Lonkun**”, co oznacza “olbrzym” lub “władca”
 - Kimi Kita mają około 173 cm wzrostu, co czyni je jednymi z większych stworzeń na ich planecie

?

?, ?in

ʊomem, ʊomeyin

- Buśki rozmnażają się płciowo, ale mogą również zrobić to poprzez pączkowanie
 - ciąża trwa wtedy 3-krotnie krócej
 - za rozmnażanie bezpłciowe odpowiada osobny organ, który znajduje się nad gonadami, a potomstwo wydzielane jest przez podbrzusze
 - przeważnie zachodzi w sytuacji braku partnera
- u Buśków pępowina jest przedłużeniem jelita i wystaje z odbytu

Habvla

habla, bizeratin

- Habla zapisywana jest abugidą z neutralną samogłoską “v” (szwa), chociaż ta również po prawdzie jest znakiem diakrytycznym w postaci dłuższej laseczki u danej sylaby
- Habla oznacza po prostu mowę, język
- **Habvlarv** – mowę
- **Gonv** – ichniejsza jednostka masy i prędkości
 - tak samo jak ziemski i ermiński system miar, ten również jest połączony
- □v – ja; onomatopeja ciszy
- Bizerat jest faszystowskim odpowiednikiem ziemskich Korei i Tadżykistanu – państwem o prawicowym ustroju autorytarnym

B'orq

byor, byorkin

- ten język wymawiany podczas bekania
- nazwa ich gatunku, **Be**, oznacza tego, który mówi, który oddycha lub który beka